

Forumul studențesc

● revistă a u.a.s.c. din centrul universitar timișoara ● anul VIII ● 3 (54) aprilie ● 1980 ● 16 pagini ● 2 lei ●

DESEN IN PENIȚA

a venit o pasăre
a bătut din aripă
deschiderea

mugurului
florile s-au luminat
sevele de argint
licăresc
în tulpinile firave
elevi cu vioară cîntă
sub sălciiile timișoarei
maci roșii de mai
plutesc pe buza
apelor calme
aburul piinii
alunecă pe străzi
inimile toate
bat firese
cum foșnesc
frunzele pădurii
pulsul orașului
la sărbătoarea muncii
apare pe cardiograme
limpede ca susurul
unui izvor
și susurul ca un suris
de starea gîndurilor
se-ntreabă poetul
și simte neliniștea
lor
cum se-adincește
pe traiectul spiralei
MARCEL SĂMÂNȚA

calitatea muncii noastre

(adnotări la Conferința de dare de seamă și alegeri din
Centrul universitar Timișoara)

Fără îndoială, activitatea din acest semestru a asociațiilor studenților comunisti din Centrul universitar Timișoara s-a desfășurat sub semnul Conferințelor de dări de seamă și alegeri care au avut loc la toate nivelele. Momente de analiză atentă și lucidă a realizărilor de pînă acum, de angajare deplină în transpunerea în viață a sarcinilor ce le revin studenților din documentele de partid elaborate de Congresul al XII-lea al P.C.R., din indicațiile secretarului general al partidului, tovarășul Nicolae Ceaușescu. Conferințele s-au constituit în etape distincte în pregătirea și înțimpinarea Congresului al XI-lea al U.T.C. și Conferinței a XII-a a U.A.S.C.R. Hotărârile adoptate de conferințe reprezintă programe de lucru ale întregii noastre organizații revoluționare, defalcate pe specificul fiecărei facultăți, programe care trebuie transpuse neabătut în practică, ele fiind chezașii unui salt calitativ

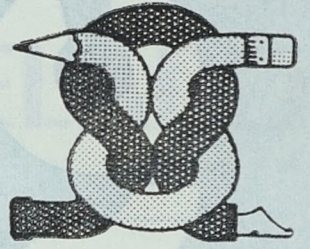
în întreaga noastră activitate de viitori specialiști. Pentru conducerea și rezolvarea problemelor cu care se confruntă studenții în vastul proces educativ, s-au ales, în mod democratic, dintre cei mai autorizați reprezentanți ai anilor de studii, Consiliile A.S.C. și U.A.S.C., la nivel de facultate și institute. Imbinind experiența membrilor realiși cu prospețimea și elanul celor nou aleși, Consiliile trebuie să se impună în viața universitară ca adevărate foruri de conducere, ca primele și cele mai importante verigi în rezolvarea problemelor studențești, probleme care pot să devină mari atunci cînd nu sînt rezolvate, cînd persistă stînjeningul bunului mers al complexului proces de învățămînt. Conferințele de dare de seamă și alegeri au stabilit aceste competențe, au delimitat clar atribuțiunile, sarcinile concrete, care

GH. CRIȘAN

(Cont. în pag. a II-a)

SUCCES DEPLIN LUCRĂRILOR CONGRESULUI AL XI-LEA
AL U.T.C. ȘI CONFERINȚEI A XII-A A U.A.S.C.R. !

CONSEMĂNĂRI

revin fiecărei asociații sau uniuni de asociații ale studenților comuniști, posibilitățile care le stau la îndemână pentru o intervenție rapidă, strict necesară pentru bunul mers, pentru o desfășurare firească, continuă, a vieții universitare.

În acest context, Conferința U.A.S.C. din Centrul universitar Timișoara, desfășurată la începutul lunii aprilie, a însemnat, o conturare a cadrului politic și organizatoric în care trebuie să se circumscrie activitatea asociațiilor studenților comuniști din Centrul universitar Timișoara, o jalonare fermă a drumului ascendent pe care trebuie să-l parcurgă activitatea studenților din întreg centrul nostru universitar, pentru a răspunde înaltelor comandamente ale vremii, pentru asigurarea economiei naționale cu cadre de specialitate, bine pregătite, constructori conștienți ai noului pe pământul României socialiste.

Luările de cuvânt au adus completări sau detalieri ale numeroaselor puncte cuprinse în ampla și exacta Dare de seamă asupra activității Consiliului U.A.S.C. din C.U. din ultimii doi ani și jumătate și, totodată, prin propunerile făcute, să creeze premisele unei amplificări a acestei activități. Un fapt îmbucurător îl constituie, fără îndoială, atenția și seriozitatea cu care au fost abordate problemele profesionale ale studenților, acuitatea cu care s-a impus necesitatea creșterii calitative a pregătirii studenților, din toate formele de învățământ superior, printr-o mai profundă implicare a tuturor factorilor de răspundere, și în primul rând a activiștilor de asociație, în îmbunătățirea pregătirii studenților în eliminarea nu numai a restanțelor ci și a notelor mediocre. Căci, remarcă **Liviu Anton**, activist cu vechi state de serviciu, azi inginer stagiar, în facultate, în primii ani de studiu, toți sînt studenți buni, apoi ei ajung să se împartă în studenți slabi și buni. Este, desigur, o realitate care trebuie să ducă la implicarea asociațiilor studenților comuniști în desfășurarea procesului de învățământ, cu rezultate dintre cele mai bune, la nivelul anilor de studiu, acolo unde se pot produce marile salturi calitative, acolo unde „colectivele model de muncă și viață” pot să devină mai numeroase, acolo unde se lucrează cel mai eficient, căci organizațiile sînt mai mici, ele reprezentînd, în bună parte, colective deja formate.

Darea de seamă și luările de cuvânt au adus în fața participanților la Conferință cifre și fapte, în mare parte

calitatea muncii noastre

cunoscute, dar care au reamintit momentele cele mai semnificative din evoluția organizației noastre revoluționare. Ele s-au constituit, în același timp, în puncte de referință, de comparație, cu obiectivele propuse prin Programul de activități al Consiliului pentru acest semestru, prin Hotărîrea adoptată de conferință, oferind o imagine clară asupra cantității de muncă care trebuie depusă pentru a răspunde înaltelor exigențe pe care partidul și statul nostru le pune în fața tineretului.

Ne bucurăm de condiții de studiu și viață dintre cele mai bune. E o realitate ilustrată nu numai prin situația existentă deja în spațiul universitar timișorean ci și prin proiectele de investiții care prefigurează crearea unei și mai puternice baze materiale pentru învățămîntul superior timișorean. Credem să sarcinile puse în fața studenților timișoreni nu sînt deloc mari, ele reflectînd necesitatea unui nivel de prestație universitară, la dimensiunea cadrului asigurat de dotare materială și spirituală de care se bucură centrul universitar Timișoara.

Sarcinile desprinse din documentele Conferinței cuprind multitudinea de aspecte ale muncii de asociație, ele mergînd de la asigurarea unei pregătiri profesionale și politice absolut esențială pentru formarea specialistului modern, cetățean activ al unei Români moderne, la participarea largă în cele mai diverse forme, la marile serbări ale neamului, Festivalul național „Cîntarea României” și competiția națională „Dacia”, generate de gîndirea creatoare a tovarășului Nicolae Ceaușescu, ajungîndu-se pînă la faza grupelor și anilor de studiu, la efortul comun de realizare a lucrărilor de investiții la obiectivele universitare prin muncă patriotică, la realizarea sarcinilor de cercetare și producție, derivate din tot mai profunda legare a teoriei de necesitățile concrete ale economiei naționale, prin participarea studenților, încă din primii ani de studiu, la activitatea de cercetare și producție, la asigurarea unui climat de muncă și viață corespunzător formării unor tineri ai zilelor noastre printr-o muncă educativă susținută în cămine și la facultăți, la deplina integrare a prietenilor României, cetățenii străini veniți la studiu în centrul nostru universitar, în întreaga viață universitară desfășurată în cetatea științei de pe malurile Begăi.

Prezentă la lucrările Conferinței, tovarășa **MARIA BRADEA**, secretar al Comitetului județean Timiș al P.C.R. a apreciat eforturile depuse de studențimea timișoreană pentru integrarea în viața economică și politică a județului Timiș, orientînd activitățile studențești spre direcțiile prioritare de dezvoltare ale județului, spre canalizarea eforturilor viitoare ale tinerilor studenți în șuvoiul de muncă și dăruire al cetățenilor județului nostru, întru realizarea mărețelor obiective ce stau în fața oamenilor acestor plaiuri, în drumul lor spre o civilizație a progresului, civilizației și bunăstării.

Sîntem convinși că, prin reprezentanții lor, studenții timișoreni vor lua contact cu aceste prețioase orientări și indicații și vor trece la înfăptuirea lor la adevărata dimensiune. Este convingerea pe care au exprimat-o participanții la Conferință, unanim acceptată prin votul de aprobare a documentelor de lucru ale Conferinței.

Ceea ce este mai important de reținut, însă, este că pentru toate acestea este nevoie de oameni competenți, oameni entuziaști, care să nu-și preocupă nici un efort pentru realizarea punctelor înscrise în programe și hotărîri, care să înțeleagă că sarcinile și obiectivele propuse nu aduc nici o modificare în viața unui colectiv oricît ar fi ele de numeroase, de frumoase și mobilizatoare, dacă rămîn pe hîrtie, într-un dosar, dacă nu prind viață firească, fiind derivate din însăși tendința omului de a-și perfecționa întreaga activitate, fiind o continuare normală a unui proces evolutiv, fiind o depășire fermă a condiției de inerție, o impunere a progresului în toate formele muncii și vieții universitare.

Diplomele de onoare acordate de Comitetul Executiv al Consiliului U.A.S.C.R. unor activiști din vechiul Consiliu U.A.S.C. (**Ștefan Kilyeni, Ioan Rotaru, Robert Varga, Gheorghe Crișan, Ștefan Popa, Liviu Anton**), sau cele acordate de Comitetul județean Timiș al U.T.C. (**Radu Barna, Gheorghe Birhoată, Gheorghe Gozan, Cristian Telescu, Rodica Ostaficiuc, Elena Ciucașu, Dumtru Nișulescu**), sînt o răsplătă a muncii depuse, dar și un moment de a evidenția, încă o dată, necesitatea ca activitățile din cadrul asociațiilor studenților comuniști să-și găsească oamenii cei mai

buni, pentru organizarea și conducerea lor. Mulți dintre activiștii de mai sus au însemnat nu doar modele de integrare în rezolvarea problemelor studențești ci și exemple de dragoste și dăruire pentru asociația studenților comuniști, pentru creșterea prestigiului ei în rîndul studenților, în perimetrul vieții universitare.

Alegerea noului Consiliu U.A.S.C. din centrul nostru universitar, a delegaților și candidaților noștri pentru organele centrale de conducere ale U.A.S.C.R., a reprezentat opțiunea fermă a studențimii timișorene pentru alegerea în funcții de conducere a studenților cu cea mai bună pregătire profesională și politică, buni colegi, exemple de muncă și viață.

Nu credem că e necesară publicarea listei membrilor Consiliului U.A.S.C., căci, sperăm, ca activitatea lor, desfășurată încă din primele zile ale investiturii, să-și impună în colectivele lor de muncă și viață ca adevărați catalizatori ai procesului educativ-instructiv, ca și reale centre de gravitație ale întregii activități desfășurate de asociațiile studenților comuniști din centrul universitar Timișoara.

Să sperăm că noul Consiliu U.A.S.C., avîndu-l în frunte în funcția de președinte reales pe tovarășul **Petru Andea** ajutat în funcțiile de vicepreședinti ai Consiliului de tovarășii **Ioan Talpoș** (resortul politico-ideologic), **Denes Laszlo Kaba** (profesional-științific), **Rodica Bujur** (cultural-educativ), **Marin Firan** (muncă educativă în cămine și cantine și asistență socială), **Emil Gersak** (pregătire pentru apărarea patriei și activitatea de sport-turism), **Florin Cobzariu** (activitatea în rîndul cetățenilor străini veniți la studiu în România), iar ca secretar al Consiliului de **Horia Ciocărlie**, va înțelege că este, și trebuie să fie, o mare familie, unită în interese, care răspunde, în cel mai înalt grad, de rezolvarea problemelor studențimii timișorene, de racordarea ei la imensul efort de muncă și voință al întregului popor pentru transpunerea documentelor de partid în viață, pe întreaga hartă a țării, în chipul cel mai fidel. Este și gîndul cu care se prezintă delegații timișoreni la lucrările marelui Forum al tineretului, din luna mai, este voința unanimă a membrilor aleși ai noului organ de lucru al Uniunii Asociațiilor Studenților Comuniști din Centrul universitar Timișoara.

Candidați la Conferința a XII-a a U.A.S.C.R.

● **DĂNES LÁSZLÓ KABA**, anul II, Facultatea de mecanică, este un student foarte bine pregătit din punct de vedere profesional, anul trecut fiind printre laureații concursului profesional „Traian Lalescu”. Dublează această pregătire

cu permanenta preocupare pentru lărgirea orizontului spiritual. Pentru calitățile sale, cît și pentru puterea de muncă, a fost ales vicepreședinte al problemei profesional-științifice al Consiliului U.A.S.C. din Centrul universitar Timișoara. Continuă, în acest fel, o activitate începută încă de pe băncile liceului, la Hunedoara, ca secretar al organizației U.T.C. în anul de studiu, iar apoi ca membru în Consiliul A.S.C. de la facultatea sa.

● **RODICA BUJUR**, anul II Fizică, are șansa de a se afla mereu în fruntea colegilor săi, mai înții ca membră în comisia organizatorică și secretar în Consiliul A.S.C. de la Facultatea de Științe ale naturii, iar în prezent ca vicepreședintă cu

probleme cultural-educative a Consiliul U.A.S.C. din C.U. O șansă care conferă acestei tinere inimoase, bine pregătita profesional și politic, posibilitatea de a-și manifesta din plin personalitatea distinctă, felul deschis și sincer de a munci cu oamenii calitățile organizatorice, de a-i evidenția, odată în plus, extraordinară putere de muncă și voință, calități demonstrate și în liceu, ca membră în Comitetul municipal București al U.T.C.

● **VOICHIȚA CEÂN** este, pentru cei care nu o cunosc, și nu numai pentru ei, o fată vioaie, săritoare, descărcăreată, care nu uită niciodată că trebuie să fie o foarte bună studentă. După ce anii trecuți a lucrat în cadrul comisiei organizatorice de la facultate, reprezentînd, în același timp, studenții mediciniști în Senatul institutului, ea a activat în vechiul Consiliu U.A.S.C. din C.U. ca șefă a Comisiei organizatorice, funcție pe care o îndeplinește și acum Studenta din anul IV al Facultății de Medicină generală și Pediatrie de curînd aleasă și în organele municipale și județene ale U.T.C., rămîne o fată harnică, care știe să fie modestă, să-și onoreze statutul de activist.

● **EMIL GERSAK**, se numără printre studenții cei mai bine pregătiți profesional și politic ai Facultății de Zootehnie și Medicină veterinară. Ajuns în anul III, la secția de Medicină veterinară, reușește să imbine în chip fericit activita-

tea profesională cu cea de activist, fiind cunoscut, încă din timpul primului an de studiu, ca un tînăr harnic, perseverent, preocupat să-și îndeplinească sarcinile ce-i revin în cele mai bune condiții. Ales vicepreședinte al Consiliului U.A.S.C., pentru probleme profesional-științifice, acum un an, a încercat o serie de inițiative valoroase în acest domeniu.

agenda activităților dedicate forumului tineretului

- Seara cultural-distractivă organizată la Casa tineretului de către studenții economiști, cu participarea unor membri ai Asociației Scriitorilor din Timișoara (16.04)
- „Ipostaze ale spiritului revoluționar” — dialog cu ziaristul Ion Dancea, în cadrul ciclului „A fi tânăr comunist” desfășurat la Casa de cultură a studenților (17.04)
- Prezentarea unui grupaj de filme ale cineclubului „Gaudeamus” în fața studenților de la I.A.T. (17.04)
- Întâlnirea membrilor cercului de ateism de la Institutul de Medicină cu studenții de la căminul I. Medicină (18.04)
- Audiția muzicală „De la preclasic și clasic la modern” de la Clubul Universității (18.04)
- Dezbaterea „Contradicția necesară și literatura S.F.” din cadrul Cenaclului H. G. Wells (20.04)
- Spectacolul festiv prezentat de laureații concursului „Mărțișor studentesc '80” din cadrul ediției a III-a a Festivalului Național „Cântarea României” (20.04)
- Masă rotundă organizată în întimplinarea Conferinței a XII-a a U.A.S.C.R. pe temă „Participarea studenților la viața social-politică a țării” organizată în fiecare club de institut (21—25.04). Tot în aceeași perioadă are loc și concursul politic pe tema „Programul partidului — programul nostru”, concurs organizat în cinstea Forumului tineretului atât la nivelul institutelor cit și la nivelul Centrului universitar.
- Dezbaterea „Politica națională a Partidului Comunist Român. Contribuția tovarășului Nicolae Ceaușescu la rezolvarea în spiritul principiilor socialismului științific, a problemei naționale”, de la I.P.T. (21.04)
- Expoziția de pictură, la Salonul de arte plastice al Casei de cultură a studenților, deschisă de muncitorul Liubenco Popadić (22.04)
- Prezentarea unor filme documentare și a unei expoziții de specific la I.P.T. și Clubul Universității, dedicate aniversării a 2050 de ani de la întemeierea statului dac centralizat și independent condus de Burebista (22—23.04)
- Conferința „Responsabilitatea studentului în activitatea universitară — act cu semnificația politică”, desfășurată cu concursul studenților de la căminul 9 C. (22.04)
- „Idea continuității naționale în cultura bănățeană din secolul al XVII-lea” — temă dezbătută de prof. Stelian Radu, în cadrul ciclului „Sintem aici de peste 2000 de ani” (24.04)
- O întâlnire a studenților economiști și a elevilor Liceului economic în cadrul unei Tribune a schimbului de păreri (26.04)
- Spectacole în cinstea Congresului al XI-lea al U.T.C. și Conferinței a XII-a a U.A.S.C.R. prezentate de formațiile Universității (25.04) și Cenaclul artelor „Almatim” (29.04)
- Montajul literar dedicat zilei tineretului „Noi ne-am născut cu soarele-n privire” (25.04)
- Student-Club — O dezbateră la Cenaclul „Pavel Dan” despre problematica literaturii tinere (4.05)
- Prezentarea a 7 lucrări studentești în cadrul simpozionului „45 de ani de la crearea Frontului Studentesc Democratic” la Casa de cultură a studenților (6.05)
- Expunerea „Partidul Comunist Român — centru vital al națiunii noastre socialiste” prezentate la institute (6—7.05)
- Spectacolul formațiilor artistice din C.U. „Celui ce ne-a dat țării” — dedicat aniversării Partidului Comunist Român.

„Mărțișor '80” — generic care a adunat la Casa de cultură a studenților un număr impresionant de studenți, din toți anii de studii și de la toate facultățile, spectatori sau interpreți, dăruiți trup și suflet, în acele mofturoase zile de primăvară (20-30 martie) marii sărbători a creației.

Faza de masă a Festivalului Național „Cântarea României” este generoasă prin obiectivele de integrare a unui număr cât mai mare de oameni în actul de creație liber. Cu atât mai mult ne bucură că studenții au înțeles ocazia ce li se oferă de a se manifesta plener, în formele multiple ale creației. Va urma o perioadă în care căutările de pînă acum, cu finisările date de experiența confruntării cu publicul, cu specialiștii, vor duce la salturi calitative, strict necesare pentru confruntările naționale din anul viitor.

Primăverii creației artistice studentești timișorene trebuie să-i urmeze o vară a deplinei maturități artistice, care să dea tructe ce se vor culege sub forma unor înalte aprecieri. Rindurile care urmează (deși uneori mai dure!) se vor a fi câteva aprecieri asupra „Mărțișorului studentesc '80” izvorite de dincolo de atmosfera caldă a publicului spectator, din partea unor ochi mai severi, ochii unui „tată” ce-și vrea copiii să crească așa cum și-ar fi dorit el să fie:

Cum era de așteptat, seara rezervată brigăzilor artistice a adus, în sala Casei de cultură a studenților, mulți spectatori dornici să pășească alături de interpreții de pe scenă pe calea veseliei, a bunei dispoziții rezultatul final a fost un spectacol de risul-lumii (în sensul bun al cuvintului!). Ce credem că e bine să înțeleagă cei 7 instructori ai brigăzilor, după această primă confruntare cu publicul? În primul rînd că e nevoie de un text foarte bun, cu pastile scurte, pline de umor, vizînd marile probleme studentești (se merge prea mult pe tradiționalele scene cu „blatul”, „motivația”, „autogospodărirea”, „beția”, „practica agricolă” etc.) text care să aibă dacă e posibil o concepție unitară, o idee călăuzitoare. Nu e nevoie să exagerăm cu texte umoristice folosind termeni specifici vocabularului de specialitate al interpretului (aceasta nu înseamnă însă să nu locali-

primăvara creației artistice studentești timișorene

zăm prin elemente distincte, locul și perioada de desfășurare a faptului „incriminat”). Brigada „Scalpelu”, Brigada de la Filologie au uitat de acestea și nu cred că au câștigat prea mult. Un text studentesc trebuie să fie generos în idei și formulări. Să trecem de faza prelucrărilor după texte „clasice” de muzică ușoară, succesiunea de „partituri muzical-distractive” poate fi adesea monotona, plictisitoare. Cînd obosim spectatorul cu un text lung pentru o poantă finală, fie ea oricît de bună, de fapt l-am pierdut ca spectator! Credem că surpriza textului și a fondului muzical, mișcare continuă pe scenă, renunțarea la acele momente în care unul vorbește și ceilalți se string în jurul lui, făcînd mișcări (de obicei foarte dezordonate), spontaneitatea replicii, sint argumente pentru o brigadă bună. Din păcate din cele 7 nu am putut să distingem nici una de acest fel. Spectacolele brigăzilor s-au bucurat de succes la public, lumea a rîs și aplaudat, dar specialiștii au tras concluzia că e mult de lucrat pînă a le face competitive pe plan național. „Molecula” și „Cătena” (reunite de un text ceva mai punctat cu poante, al lui David Valentin), apoi

„Scalpelu” (cu o muncă înzecită și cu poante .. ne-mediciniste) și, de ce nu, „Puls” (fost „Abba”) — cei care aproape au înțeles că pot să formeze un grup satiric așa cum se cere — pot să devină piese de rezistență pe scenele festivalurilor studentești (dacă cei de la Științe ale naturii sau Științe economice nu și-au pus asta în gînd!).

Ioan Morar, textierul de la Filologie, așteaptă deocamdată, o brigadă care să-i înțeleagă ideile! Fiindcă s-ar putea ca aceste rînduri să producă controverse, facem o convenție: cine nu e de acord, să prezinte obiecțiile sub forma unui text de brigadă. Poate așa o să avem și noi de ce rîde!

Corul Facultății de Medicină, condus cu dăruire de inimoasa profesoară Mariana Müller, se prezintă la o vîrstă artistică a deplinei maturități, în ciuda componentelor lui mereu tineri, mereu la fel de buni, mereu la fel de pasionați. Să-l aplaudăm și să trecem peste sentimentul de tristețe că este „singurul” cor studentesc timișorean, cu gîndul că avem un cor competitiv la nivelul național. Poate o să-l regăsim pe scenele municipiului, cit mai curînd; și totuși, cine îi urmează exemplul?

Muzica clasică a programat 14 interpreți, majoritatea la pian. Imbucurător este faptul că foarte mulți sînt studenții Institutului Politehnic. În plus au apărut (după cît timp?) și voci tinere. Credem că în absența unei secții de specialitate, e nevoie de cîțiva specialiști care să-i îndrumă îndeaproape, căci altfel s-ar putea să-i pierdem definitiv pentru marile concursuri. Și m-aș referi poate în primul rînd, la Adrian Dinu — chitară, Reghina Lörber — pian și Matei Bătrînu — pian.

Din 20 de folkști înscriși în concurs, s-au prezentat în fața juriului jumătate. O sarcină ușoară pentru aceștia care însă nu se bucură deloc, căci față de anul trecut muzica folk nu a progresat cu nimic, în ciuda numărului tot mai mare al celor care iau chitara în mînă. Folk-ul stagnează, textele nu sînt nici ele capabile să producă o înviore, folkștii mai cred că tot ce cîntă e folk... E o situație care persistă în folk-ul timișorean și o spun și numele câștigătorilor: Adrian Dinu (excelent instrumentist), Daniel Fănățeanu (în progres la chitară, dar încă slab la compoziție), Eugenia Chioreanu (cu voce de excepție, rămasă însă la stadiul de „Doină” și „Zice Iancu”) Puiu Munteanu (o voce caldă, plăcută, care poate face față oricărei compoziții de muzică ușoară!) aceeași ca acum un an-doi! Toate acestea sînt, desigur, semnale de atenție pentru cei care vreau să facă folk. Deocamdată!

GHEORGHE CRIȘAN

sesiune de comunicări științifice

La Institutul agronomic din Timișoara a avut loc, în data de 14 aprilie 1980, o sesiune de comunicări cercurilor științifice studentești, manifestare dedicată Congresului al XI-lea al U.T.C. și Conferinței a XII-a a U.A.S.C.R.

Organizată de către Consiliul U.A.S.C. din Institutul agronomic, în colaborare cu conducerea institutului, sesiunea de comunicări și-a desfășurat lucrările în cadrul a 12 secțiuni, dintre care 8 pentru Facultatea de agronomie, 2 secțiuni pentru studenții de la Zootehnie și 2 pentru cei de la Medicină veterinară. Cuvîntul de deschidere al manifestării a fost rostit de studentul Gheorghe Sarca, președintele Consiliului U.A.S.C. din I.A.T. și de prof. dr. Nicolae Crista, prorectorul institutului.

Referatele prezentate au dezbătut teme de importanță majoră pentru agricultura socialistă a zilelor noastre, referindu-se la cercetări din domenii de mare interes cum ar fi: botanica, fitotehnie, organizarea și conducerea unităților agricole socialiste, socialism științific, sociologie agrară, anatomie, fiziologie animală, nutriție, microbiologie, zootehnie generală și zootehnie specială.

Prezentarea celor 144 de referate a oglîndit, în modul cel mai elocvent, posibilitățile și potențialul actual al studenților agronomi de a realiza ceva nou, și, așa cum s-a văzut, referatele au fost destul de bogate în idei și realizări care vor duce la ridicarea calității și cantității producțiilor obținute în agricultură și zootehnie.

Multe din lucrările prezentate constituie, de fapt, teme de cercetare contractate cu institutele de cercetări, acestea ridicîndu-se la un nivel calitativ superior, fapt care a fost remarcat de către specialiștii din producție, prezenți în număr mare la lucrările sesiunii, și care a dus, deja, la „achiziționarea” unor teme de către acestea, pentru a le aplica, în timpul cel mai scurt posibil, în condițiile concrete ale producției.

DORINA ROȘU

(Nevoia de a scrie despre teatrul studentesc, resimțită chiar de către acesta, a făcut cele ce urmează și care nu sînt decît auto-postaze ale unei neliniști. Pentru c a adevărul se spune cel mai bine intr-o paranteză, adevărul dramaturgului, părerea lui despre ceea ce scrie, sub formă de indicații pentru „invierea piesei”, pentru c a adevărul se spune in paranteze, am făcut această paranteză și pentru c a el continuă, adevărul piesei, dincolo de paranteză, o inhidem).

ACTUL I

Acțiunea acestui act poate cuprinde mai multe personaje. Ele pot să nu se inteleg , pot să aibă opinii diferite, chiar aș  se și intimpl , ele trăiesc in spațiul festivalului și sînt o formă de, să-i zicem, diversitate in unitate. Poate fi vorba, la urma urmei, despre un singur personaj. Atunci discuția lor va fi dialog multiplu și nici nu e cazul să numim personajele, ele se numesc in sepe prin liniuța de dialog.

— M-am inrolat in teatru din clasa a V-a a școlii primare. La inceput

Pot să mai inc p  aici și cadrele didactice care, r spunz nd de o formație de teatru, își prelungeș  prin ea tinerețea.

ACTUL IV

Conține pe cei care fac din teatrul studentesc o muncă sindicală oarecare. Ei ar putea răspunde de orice altceva cu tot atit avint. Ar putea foarte bine să organizeze o excursie reușită.

ACTUL V

O discuție cu V. D.Bihoi, vechi combatant.

Implinind virsta de 17 ani de teatru studentesc, fiind deci major, imi permit unele reflecții:

1. Teatrul studentesc nu inseamnă teatrul jucat de studenți. Teatrul studentesc inseamnă efortul susținut, dar mai ales științific, de definire a lui exactă, in fenomenul teatral românesc.

a) Premizele favorabile definirii teatrului studentesc ca teatru distinct:

i.m.t. reportaj dintr-o piesă vie

nu am avut roluri prea mari. Jucam la Casa pionierului și am simțit că mă reg șesc in teatru. Simțeam că trebuie să fac teatru, că fără asta m-aș simți invalid. La liceu am făcut teatru și am jucat și in formații din oraș. Viața mea se măsura in ore de repetiție și alta, in ore de spectacole. Odată ajuns student, nevoia mea de teatru a căpătat noi dimensiuni. Teatrul studentesc, cred eu, este altceva decit ce am făcut până acum. Este o luptă cu șabloanele, o luptă care, mereu alta, nu devine niciodată șablon. Am vorbit ca un personaj.

— Eu scriu teatru. Tai felii din zbucimul lumii și-l pun pe orizontala foii de hirtie. Aștept ziua când va fi ridicată vertical pe scenă, pe spațiul folclorului. Pe scenă, in hol, in pivniță, in pod, in aer liber, piesa cuprinde cu funii nevăzute, de intelegere, spectatori, fi inalt , croiește drum prin conștiințe, defrișează conștiințe și pune punct pe i-ul din adevăruri.

— Departe de mine profesionalitatea unui regizor. Mă mulțumesc să torn intelesuri noi intr-un text dramatic. Eu nu regizez. Eu pun la cale spectacolele. Oric nd pot să mă inl ture un regizor sau un actor de la Teatrul Național. Ei nu vor intelege că in diletantismul meu și al colegilor mei se ascunde, proaspătă, dimensiunea jocului.

— Eu sînt activist cultural. Consider că sprijinind o trupă de teatru prețuindu-i entuziasmul, nu imi fac decit datoria, consider că și eu fac teatru alături de ei.

— Mie imi revine datoria să scriu despre formațiile aflate in concurs. Sînt reporter, lucrez și la foilele festivalului. De fapt eu sînt autorul acestui reportaj.

ACTUL II

Personajul acestui act este procesul verbal al juriului. El cuprinde bucuria de a vedea un spectacol bun, neacuzul neimplinirilor, increderea și neîncrederea. Personajul acesta este complex. Deși pare tulburat el este (de) scris cel mai bine, este inchegat, sigur pe sine. Ar fi trebuit să apară doar la sfirșitul piesei dar apar nd aici, dă o notă de dinamism. Deus ex machina.

ACTUL III

Ne infațiseaz  un spectator. Studentul silitor, cel care studiază in bibliotecă și care are și el dreptul la puțin  relaxare. Lui i se adresează piesa. Cînd pleacă acasă, la cămin, limpezit sau contrariat, incerc  admiratie pentru colegii lui (prezenți in actual I). A doua zi, la școală le strinșe miinile.

— festivalurile naționale

— colocviile naționale

— spectacolele de excepție

b) Obstacole:

— Lipsa unei istorii a teatrului studentesc care ar favoriza printre altele: — evitarea unor experimente deja făcute și canalizarea energiilor spre căutarea unor formule noi de spectacol.

— excluderea impurităților care mai afectează conturarea specificității teatrului studentesc: actori profesioniști, texte scrise, săli STAS de spectacol.

Pentru că, referindu-ne doar la Centrul Universitar Timișoara, putem contura c teva elemente definitorii:

— toate spectacolele realizate sub indrumarea lui Dan Manolescu (element crescut in spiritul teatrului studentesc) se pot constitui pe de-o parte intr-un capitol „Dramaturgia originală studentescă” pe de altă parte, intr-o constantă (prea) și originală modalitate regizorală. Nu trebuie ins  să uităm că incă din 1970, Dan Manolescu s-a impus in cadrul Festivalului Național al Artei Studentești — Brașov cu spectacolul „Necuvint ”. Deci, asta acum 10 ani.

— sau surpriza apariției lui Victor Circu in peisajul actual al teatrului studentesc, ar putea fi instructivă diminueat  amintindu-ne doar că a jucat in spectacolul din 1970, al lui Dan Manolescu, pentru ca apoi in 1971, in colaborare cu mine să realizeze „Țiganiada” după I. Budai-Deleanu. Deci...

Reținem absoluta necesitate a unei istorii a teatrului studentesc pentru:

— uzul juriilor care mai continuă să fie alcătuite din specialiști in toate genurile cu excepția specialiștilor in teatrul studentesc:

— uzul membrilor comisiilor culturale, intru alcătuirea unui repertoriu adecvat și mai ales intru incurajarea dramaturgiei originale care privind tot in Istorie a generat genuri deja consacrate: spectacolul, colaj, modernul;

— uzul publicului studentesc și al tinerilor amatori de teatru.

P.S. Centrul teatral de tineret „Thespis” își propune elaborarea unei „Istории a teatrului studentesc” in urma unui colocviu de primăvară (a.c.) in care să fie prezentate cele mai elocvente mostre de teatru studentesc. Centrul pe care cu onoare il conduc stă la dispoziția tuturor tinerilor amatori de teatru.

Aici sfirșește piesa și urmează concluziile. Fiecare cu concluziile lui.

IOAN T. MORAR

de la cercetarea folclorică la spectacolul folcloric

Urcarea pe scenă a folclorului presupune competență artistică și profesională din partea instructorilor și implicit a interpretelor.

Grupurile studentești prin dubla lor ipostază de cercetători și interpreți au posibilitatea să indeplinească aceste deziderate, să valorifice cu succes producciile populare.

Prin intermediul lor, spectacolul folcloric poate deveni pe de o parte o sumă de texte recontextualizate scenic, după toate rigourile cerute de arta scenică, iar pe de altă un metatext cu valoarea de model artistic, deoarece realizează comportamental un comentariu discret al semnificațiilor folclorice, inlesnind accesul publicului la lanțul de semnificații fundamentale a valorilor reordonate scenic. Drumul actului folcloric din spațiul vieții in cel al scenei cere o regindire a sa, mutația devenind o consecință a mai multor etape de lucru.

Vom incerca să prezentăm concepția noastră cu privire la modul realizării unui spectacol folcloric, bazindu-ne pe experiența cistigat  in cadrul Cercului științific de folclor al Universității din Timișoara și a ansamblului folcloric „Doina Timișului”, f c nd referiri la spectacolele **Omule, pomule!**, **Pe  st plai curat**, **Să iei drumul soarelui**.

Acestea au avut drept bază a structurii

din perioada trecerii spre primăvară, interesindu-ne in deosebit de semnificațiile urșilor, precum și de frecvența și semnificațiile măștilor zoomorfe și antropomorfe aș  cum sînt ele intelese de către membrii comunității folclorice; pentru că nu o dată s-au ivit dezacorduri violente in trece de insemnau ele in fapt pentru oamenii care le-au creat și ceea ce credeam noi despre un obicei sau semnificațiile lui.

După stringerea materialului faptic, in cadrul unor intruniri cu cadrele universitare specializate s-a precizat pînă nivelul detaliilor procesualitatea structurii alaiurilor carnavalești, suprapunerea mai t rzie a simbolurilor și măștilor antropomorfe peste fondul celor zoomorfe și in consecință opțiunea realizatorilor ca in planul spectacolului să fie valorificate și descifrate sensurile măștilor zoomorfe intrucit acestea pe lingă valoarea lor spectaculară, conțineau și sensuri lămuritoare privind devenirea culturală a poporului nostru.

Așadar, se stabilesc in totdeauna momentele semnificative ale ritualului și se pornește dinspre ele la inchegarea spectacolului.

Discuțiile cu membrii colectivității respective, cu specialiștii ne ajută să intelegem semnificațiile profunde ale obiceiurilor propuse spre a fi valorificate și

Emilian Dumitru și elevii săi la una din repetițiile „Doinei Timișului”.

lor obiceiuri, cum ar fi: structurile carnavalești in perioada trecerii spre primăvară, dansul și semnificația măștii ursului, aparțin nd probabil fondului autohton; polifuncționalitatea colindelor (in spectacolul **Omule, pomule!**).

Ceremonialul trecerii copilului prin colac (in **Pe  st plai curat**); semnificațiile și funcțiile horei in mediul rural, hora in spectacolul **Să iei drumul soarelui** respectind semnificațiile ei de bază din mediul folcloric, materializandu-se ca arhetip al existenței, trecerea prin hora fiind simbolul trecerii prin viață.

O etapă a muncii noastre o constituie stabilirea obiceiurilor ce vor fi valorificate scenic, urmată de discuții cu cei competenți in acest domeniu (cadrul didactic coordonator și membrii cercului științific de folclor), stabilindu-se o ierarhie a importanței semnificațiilor conținute de faptele și manifestările folclorice ce urmează a fi transpuse scenic, selectandu-se elementele morfologice ce vor asigura carnația artistică a spectacolului renunțarea la detaliile nesemnificative.

A doua etapă — deplasarea membrilor ansamblului in majoritatea lor și membrii ai cercului științific de folclor, in spațiile originare de ființare și in perioada desfășurării reale a actului folcloric pentru a-l urmări in firescul producerii lui fără intervenții din afară.

O revenire in zonele respective avind drept obiectiv filmarea obiceiurilor și discuții cu membrii colectivității este necesară.

Spre exemplu, pentru montarea spectacolului **Omule, pomule!** s-au efectuat mai multe deplasări in localitatea Rudăria, urmărind structurile carnavalești

ne ușurează sarcina de a transmite publicului ceea ce este esențial și peren in creația folclorică.

După transpunerea scenică a obiceiurilor conforma modului nostru de a interpreta și intelege un act folcloric, premiile au loc in totdeauna in zonele de unde s-a cules materialul faptic.

Este o adevărată confruntare, un test psihologic și artistic de maximă importanță, in sensul că membrii colectivității trăiesc un moment artistic cu o dublă ipostază; ca actanți ai practicilor folclorice luate de noi drept fundament pentru spectacolul in sine și ca spectatori ai unui discurs artistic care nu le mai aparține integral.

Finalitatea spectacolului este certă numai dacă prin comportamentul scenic se anulează distanța interpret-public, prefirindu-se structura comunității folclorice prin cele două grupuri ale ei, de competență și performanță.

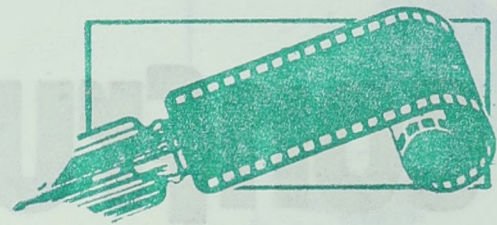
Dacă reușim să influențăm publicul determinandu-l să participe alături de noi la momentele „cheie” ale spectacolului, inseamnă că grupul spectatorilor redevine implicit actant al ceremonialului in cauză.

Formațiile studentești sînt cele mai in măsură și mai indreptățite să-și asume răspunderea păstrării și revalorificării creației folclorice deoarece le caracterizează insuflirea și rigurozitatea.

Ele se opun prin viziunea și maniera de lucru ansamblurilor profesioniste care au lansat și cultivă spectacolele gen concert, ce solicită prea mult podeaua și instalația fonică, urmărind numai spectaculosul, demonstrind cel mai mult, dar nu in totdeauna, virtuozitatea interpretelor.

RODICA BELINȚAN

reportaj

oraşului

Oraşele, puncte de intersecţie dintre biografia noastră şi harta geografică, îşi dezvăluie adeseori abia târziu, într-un timp al rememorărilor şi reevaluărilor, o a doua semnificaţie, mai puţin concretă dar poate mai profundă: aceea de-a fi, dincolo de funcţionalele centre social-economice, adevărate edificii ridicate din speranţele şi pasiunile unei „clipe” din marea noastră trecere, din încredinţata noastră căutare de sine şi de semeni, din efortul de-a cunoaşte şi înţelege.

Pe străzile V. Alecsandri, Fr. Engels şi Rodnei, care duc în Piaţa Unirii, asfaltul umed, zidurile înalte şi sobre purtând patina vremii, respiră încă aburii dimineţii. Ceata ascunde privirilor fişa de cer albastru, decupată de pereţii liniari ai clădirilor cu două-trei etaje, ciudatul amestec de stiluri arhitectonice — baroc, neoclasic, renaşterea italiană — care totuşi, printr-o inspirată alăturare ajung la armonie, la un echilibru lipsit de ostentativ. Dar ceea ce secolele XVIII, XIX, XX, au transformat pe aceste străzi într-un pertinent amalgam, în Piaţa Unirii, atinge o puritate aproape didactică. Aici, arhitectura barocului vienez predomină, explodind din clădirile încremenite într-un verde sau gălbui scurs parcă din pozele vechi de familie.

Aşezat pe o bancă, în faţa monumentului Sf. Treimi, cu puţină imaginaţie, te poţi visa foarte bine în Placa San Marco, din Veneţia, urmărind zborul planat al porumbeilor de pe frontonul Domului, spre calupurile de piatră din mijlocul pieţii, unde în fiecare zi, o bătrnică cu ciuplică verde, încovoiată în repetarea aceluiaşi act arhaic, de-mprăstiere a seminţelor, le aduce de mîncare. Şi cred că nimeni nu s-ar mira dacă într-o bună zi, în peisajul pieţii şi-ar face apariţia pictorii — cu înfăţişarea excentrică, instalindu-şi şevaletele şi scaunele pliante pe latura vestică a pieţii, acolo unde poţi cuprinde cu privirea fosta reşedinţă a guvernatorilor imperiali ori în faţa catedralei, pentru a transpune în linii şi culori, ceea ce exprimate în volume, cu două secole în urmă arhitectul vienez Fischer Von Erlach. Dar cu siguranţă, aceşti pictori n-ar fi din tagma impresioniştilor, simboliştilor ori cubiştilor. Căci chiar dacă impresionişti îşi împrumutau temele din realitatea cotidiană, ei nu şi-ar fi ales niciodată un astfel de loc... Căutînd să fixeze pe pînzele lor aparente fugitive, impresia momentului, ar fi fost refuzată cu ostilitate de acest dreptunghi citadin în care totul pare etern, neschimbat, în nemîncare...

Iar artistului cubist, năzînd să reprezinte partea nevăzută a lucrurilor, i-ar opune refuzul de a-şi dezvălui integral identitatea. Şi dacă întreaga arhitectonică a pieţii, îţi aminteşte de realism, care a apărut o dată cu Renaşterea şi şi-a găsit expresia limită în pictura barocă în schimb, atmosfera, liniştea grea, aproape mistică a amiezii molesite de soarele primăverii, îţi poartă gîndul spre o pictură vapoasă, plină de mister — pictura metafizică.

La fiecare oră, dangătul clopotelor din Dom, sparge tăcerea creîndu-ţi senzaţia unei revelaţii — descoperi dimensiunea timpului — a patra coordonată a Universului. Istoria se repetă într-un alt punct al spiralei, fiecare redescoperim aceiaşi vechi întrebări, încărcate de sensuri filosofice: „Cine sîntem?”, „de unde venim!...” şi „clopotele” „pentru cine bat clopotele”? Pentru cei dispăruţi în timpul epidemiei de ciumă, pentru acele fiinţe suferind de cumplita boală, reprezentate în tripticul Sf. Treimi? Sau poate, urcînd două sute de ani pe spirala Cronos, pentru acel băiat cu părul de culoarea paiului, cu buzele subţiri pe care şi le muşca cu dinţii în timp ce te asculta...

Nu-l pot uita!... a golit aproape

un încărcător, a rămas copacul cu scoarţa sfirtecată, copacul de care se rezemase cu spatele în noaptea sinuciderii... „Şi de ce?” Pentru că la cei douăzeci de ani ai săi nu crease încă nimic? Il chinuia mereu gîndul că şi-ar fi irosit viaţa în zadar... La aceeaşi vîrstă, Labiş şi Eminescu se afirmaseră, îşi copleşeau generaţia cu genialitatea scrisurii lor. Dar nu trebuie să mă gîndesc decît la tablourile lui Van Gogh pentru a-mi da seama de preţul vieţii! Cîtă iubire, demenţială dragoste de viaţă în exuberanţa cu care reprezenta soarele! Pictînd săptămîni în şir sub biciuirea vîntului, în căldura dogoritoare a Sudului francez cu nervii excitaţi la maxim de furtuna solară, a redat ca nimeni altul aurul lanului de griu, galbenul florii-soarelui, delirul solar — simbolul vieţii dar şi flăcări ce aveau să-i întunece mintea, jertfă adusă dragostei de oameni.

Dacă în dorinţa de-a te întîlni cu o epocă romantică, dar ades singeroasă — Evul Mediu — parăseşti Piaţa Unirii şi parcurgi strada Palanca, Piaţa Doiceşti, trecînd pe lângă Palatul Dicoasterial, clădire monumentală în stilul neoclasic şi-a renaşterii italiene, ajungi la Bastion... cumplită dezamăgire: zidurile scunde şi groase nu-ţi oferă formele impresionante, tiparele măreţe în care să-ţi torni imaginaţia dornică de-a recrea o lume dispărută... Lipsesc turnurile înalte cu creneluri, printre care să întrevezi silueta străjerului cu halebardă, zidurile semeţe şi robuste, porţile uriaşe de fier... Dar întîlnirea ratată o

poţi compensa vizitînd Muzeul Banatului, găzduit de Castelul Huniade, ridicat pe locul vechiului castel al lui Carol Robert. Săliile muzeului sînt aproape pustii... din cînd în cînd cite un grup organizat parcurge grăbit, presat parcă de timp, itinerarul stabilit de organizatori. Dar aceeaşi penurie de vizitatori, constată şi la galeriile de artă de la Bastion sau cele din centru, din Piaţa Operei: se pare că ritmul trepidant stressant al secolului nostru, a produs mutaţii în psihologia, comportamentul şi gusturile omului modern. Intre academismul muzeelor, pretenţiozitatea saloanelor de pictură şi populara sală de cinema, acesta o alege pe cea din urmă. „Problema nu este de ordin artistic. Este mai profundă, ţine de civilizaţia însăşi, de raporturile dintre om şi lume”. André Malraux, a ştiut să vadă, să înţeleagă în 1941, ceea ce abia azi a devenit pentru mulţi o certitudine: cinematografia este arta acestui secol. Sinteză a celorlalte şase arte, filmul şi-a creat un limbaj propriu, depăşind artele clasice. Superioritatea ei s-a impus tocmai acolo unde fotografia, sculptura şi pictura se opreau: redarea mişcării. Şi unde poţi surprinde mai bine mişcarea, în toată complexitatea şi varietatea ei decît în spectacolul fascinant al străzii?

Simfonia cotidianului — impresionînd banda de celuloid a „omului cu aparatul de filmat”, pentru un precursor al Ciné-vérité-ului: Dziga Vertov. Mişcarea browniană a furnicarului de oameni de pe Bv. Tinereţii, din Piaţa Libertăţii, Piaţa Traian. Tumultul şi pitorescul bizar al eroilor fellinieni din parcul de distracţii din Piaţa „700”; gilceava mercuriană din Piaţa Badea Cîrţan şi Iosefini... Ritmurile luminii şi zgomotele nopţii... Şi-n tot ce se scaldă retina, în tot ce înseamnă oraşul, căutarea...

MIRCEA MOLDOVAN

faţă în faţă

1 19. 03 1980 este data la care tovarăşa Eva Cucu, administrator la căminul 22 C, a cerut Serviciului social al I.P.T. înlocuirea din motive de absolută necesitate, a uşii unei camere de locuit din căminul amintit. A trecut o lună de atunci, timp în care cererea a parcurs un drum lung, între administraţie, Serviciul social, Serviciul tehnic, echipa de întreţinere şi s-a oprit undeva pe drum, nu ştim unde. Cert este însă că uşa n-a fost încă înlocuită (la data de 12. 04. 80) şi că faptul, departe de a fi o excepţie, constituie o atitudine a serviciului social la I.P.T. faţă de anumite cereri ale studenţilor căminişti. O uşă se cere urgent închisă — aceea prin care-şi găsesc drumul birocratismul, neputinţa dar mai ales ignoranţa studenţilor care produc pagubele ce frinează anumite investiţii de timp, bani şi energie umană, pentru condiţii tot mai bune de viaţă şi locuit.

„Intr-adevăr — spune tovarăşul Gh. Ciucă, şeful Serviciului social al I.P.T., în deplin acord de păreri cu tov. ing. Titus Fântăneanu de la Serviciul tehnic — traseul parcurs de aceste hirtii este lung dar numai în cazul în care vina aparţine studenţilor. Remedierea defecţiunilor produce cere într-adevăr mult timp şi motivele sînt numeroase”.

2. Rămînd tot în căminul 22 C, consemnăm un fapt aflat la periferia a tot ce ţine de calitatea de student şi chiar de om. În data de 12. 04. 1980, din apartamentul 510 s-au furat bunuri materiale aparţinînd locatarilor, în valoare de aproximativ 5.000 lei. Faptul nefiind unicat în această minunată grădină a studentiei în care-şi face loc şi pâlămida, ne asociem păreri organelor de miliţie (maior Serafim Mihuş şi maior Traian Călugăru) că „răul nu poate fi stirpit uşor, poate fi prevenit prin sporirea gradului de vigilenţă al studenţilor de serviciu cît şi al fiecărui locatar al căminului studentesc”.

3. Studenţii Nicu Bătrîna, IV T.C.M., Dumitru Pătăşanu, V T.C.M. şi alţi locatari ai căminului 9 C, sînt nemulţumiţi şi nedumiriţi pentru faptul că şefii de etaje şi colocatarii camerelor lor (sau o parte din ei) nu participă la autogospodărire. Preşedintele Comitetului de cămin, Vasile Mihuş, ne comunică faptul că „şefii de paliere participă de două ori pe lună la schimbarea lenjeriei, muncă nu tocmai uşoară, activitatea aceasta fiind considerată ca autogospodărire”. Fără îndoială, hotărîrile Comitetului de cămin ar fi fost discutate sau comunicate locatarilor, dacă aceştia ar fi reuşit să se întîlnescă într-o adunare generală, măcar odată de la începutul anului universitar.

4. Un grup de locatari ai căminului 7 C, în numele cărora semnează Alexandru Barbu, II Chimie şi Ion Stoensescu, II Chimie, sînt nemulţumiţi pentru faptul că „la nivelul III, grupul sanitar nu poate fi folosit din cauza defecţiunilor, studenţii fiind nevoiţi să facă naveta între etaje atunci cînd există îndemnuri spre grupul sanitar”. Credem că nici administratorului, Eva Cucu, nu i-ar place să locuiască la etajul III. Ing. Titus Fântăneanu, de la Serviciul tehnic al I.P.T., ne spune că „este în curs o acţiune de renovare tehnică a instalaţiilor sanitare în așa fel încît defecţiunile să fie mult mai rare în viitor, iar reparaţiilor, mult mai accesibile. În prezent se lucrează la căminul 4 C urmînd ca în jurul datei de 15 V 80 să se treacă şi la căminul 7 C”.

5. „La cantina 1 C a I.P.T., tăvile sînt în permanenţă unse” — ne spun Elena Pădureanu, II Chimie, Elena Darasz, II Chimie şi Ivan Vutov (student bulgar), vizibil nemulţumiţi de acest fapt. „În condiţiile în care numărul de tăvi tip auto-servire este prea mic raportat la numărul abonaţilor, iar posibilităţile de degresare sînt insuficiente, rezolvarea depinde doar de seriozitatea şi calitatea muncii grupelor de serviciu. E mai greu însă cînd din aceste grupe lipsesc frecvent, în medie, 5-6 studenţi pentru fiecare perioadă de serviciu”. Completînd cele spuse de Romeo Leu, vicepreşedintele Comitetului de cantină, am sugera abonaţilor cantinei să-şi menţină exigenţa şi... dincolo de pult.

DANIEL BUMB / MARCEL BUMB

INTELEPCIUNEA STRĂZII (21)

Felul în care dai preţuieşte mai mult decît ceea ce dai. (Corneille).

Preocupările pentru autodepăşire şi perfecţionare, pentru investigarea cît mai adîncă a universului medical, îi atrage pe mulţi dintre studenţii medicinişti. În acest sens laboratorul experimental de fiziopatologie, oferă un cadru prielnic pentru desfăşurarea unor astfel de activităţi. Un grup de studenţi integraţi în activitatea de cercetare a laboratorului de fiziopatologie, avînd în mijlocul lor o prezentă vie de frumoase tradiţii — aceea a dr.-lui Alexandru Cristescu, dau dovadă de multă seriozitate şi dăruire, studiînd noi aspecte legate de activitatea inimii. I-am solicitat dr.-lui Cristescu cîteva date:

— Preocuparea principală o constituie cercetările legate de funcţia de contracţie a inimii — INOTROPISM. Laboratorul nostru este singurul din ţară unde se fac determinări de acest fel. S-au mai făcut studii legate la bioelectrogenza cu electrozi intracelulari şi corelarea aspectelor funcţionale cu cele morfologice investigate

spre o cercetare interdisciplinară

prin microscopie electronică. De curînd am realizat determinări de motropism cardiac „in vivo” — prin metode neinvazive.

— După cum se ştie în acest laborator a fost creat un aparat pentru determinarea inotropismului, aparat care dealtfel a fost şi brevetat.

— Aparatul e utilizabil la studiile de oscilaţie — contracţie şi la urmărirea efectelor unor medicamente, permiţînd totodată aprecierea exactă cantitativă a efectelor drogurilor cardiotonice asupra inotropismului cardiac. De asemenea prin realizarea unei instalaţii pentru cartografierea propagării frontului de oscilaţie la nivelul inimii s-a permis monitorizarea în infarct de miocard şi s-au determinat căile de conducere aberante în sindromul de pre-excitaţie.

— Şi în prezent la ce lucrăm?

— Cercetările pe fibra miocardică continuă, şi în prezent am început să studiem stomacul. În acest sens urmărim modificările bioelectrice şi mecanice în cursul vagotomiei selective şi supraseductive — vagotomia fiind o metodă de tratament chirurgical al ulcerului gastro-duodenal.

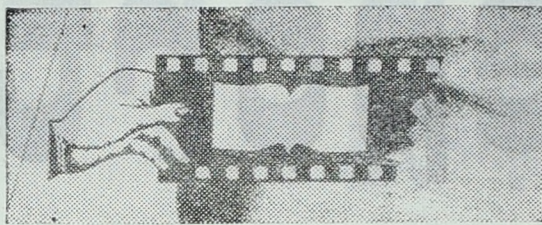
— În afară de aportul direct pe care-l aduc studenţii la această activitate de cercetare, prin ce se concretizează munca lor?

— Patru studenţi din anul VI. Îşi finisează lucrările de diplomă avînd ca temă teterminările de motropism cardiac. Un alt grup de studenţi vor prezenta lucrările la sesiunea de comunicări ştiinţifice care va avea loc la Tîrgu Mureş şi Timişoara.

— Această muncă pe care o desfăşuraţi aici, are numeroase tangenţe cu electrotehnica.

— Nu numai că există, dar este şi foarte fructuoasă. În prezent studenţii de la electrotehnică care activează în laboratorul nostru, lucrează la cuplarea instalaţiei cu un microprocesor pentru prelucrarea automată a datelor. Mai mult chiar, patru studenţi electronişti îşi fac lucrarea de diplomă pe temă medicală. LIA SEMENEA

confruntări

spectacol de gală

În prezența unui numeros public timișorean, a avut loc, în sala Teatrului Național, duminică, 20 aprilie, orele 20, un spectacol de gală al formațiilor laureate la „Mărțișorul studențesc '80” reprezentând faza pe centru universitar a ediției a III-a a Festivalului Național Cîntarea României.

Spectacolul, derulat pe parcursul a aproape două ore, s-a bucurat de unanime aprecieri, fiind o dovadă concludentă a realului potențial creator al studenților timișoreni, capabili să aducă în scenă creații reprezentative, originale, valorificînd la maximum rezervele artistice studențești, înmănușînd toate talentele din lumea universitară, realizînd o nobilă și supremă cîntare a omului cu împliniri și idealurile sale.

Începînd cu formațiile consacrate deja pe plan local și chiar național, ansamblul folcloric Doina Timișului, corul Facultății de mecanică, brigada artistică Scalpelul a Institutului de medicină, ansamblul folcloric de limbă sîrbă Mladost și terminînd cu numele noi, aparținînd acestei ediții,

brigada artistică Catena a Facultății de Tehnologie chimică, grupurile folk în limba maghiară și germană, monetajul de la Facultatea de științe ale naturii, recitatorii Paul Neșir (I.A.T.) și Angela Budrișan (Universitate), chitaristul Adrian Dinu, toate momentele care au fost prezentate pe scena de la Național, au însemnat tot atîtea momente de satisfacție, de certitudine, privind starea actuală a formațiilor artistice studențești timișorene.

Seara de duminică a însemnat, în același timp, o primă mare verificare a formațiilor studențești în fața publicului din municipiu, oferind imaginea unei părți din numeroasele programe și turnee pe care formațiile studențești le vor susține în municipiul Timișoara și în județ.

Spectacolul de la Național este, fără îndoială, un început de drum pentru integrarea formațiilor studențești în circuitul valorilor artistice din județ. El a fost o șansă și a devenit o izbîndă. Așteptăm noi conformări valorice.

REDACTIA

salutăm inginerii!

Adevărata maturitate începe nostalgic acum. Doar cîteva săptămîni, efemere măsuri ale timpului se întind ca o mină tremurîndă a Almei Mater ferindu-ne încă de contactul cu marile încercări.

Studentia, un ideal metamorfozat într-o certitudine se destramă acum dezbrăcîndu-și voalul fermecat și audă, cu inima împietrită, ne întoarce spatele la răsruce. Dispare ca o legendă medievală, ca o floare firavă mușcată de brumă.

Rămîn aievea visele împletite cu speranțe timide într-un amalgam de stări contradictorii, rămîn în ochii minții ca niște fotografii îngălbenite cu care ne vom încînta fiii și nepoții, fotografii nostalgice în albumul sufletului fiecăruia dintre noi absolvenți.

Cînd am pătruns pe poarta Fabricii de sticlărie din Turda primii care ne-au fost inginerii stagiați:

— Sinteți timișorean? Ce mai e nou prin Timișoara? La facultate? S-a terminat pasajul subteran din centru? E gata cantina cea nouă? Mergem deseară la o bere, căci avem greuta de discutat?!

— E chiar atît de greu în producție, o întreb pe Rodica Dohotaru, inginer în primul an de stagiatură?

— N-ai înțeles nimic! De ce să fie greu? Nu-i nevoie să mă privești cu condescendență! Studentia rămîne studenție, n-are nevoie de definiție și oricît ți s-ar părea de anacronic, ea îți stăpînește amintirile. Nici inginerii mai vîrstnici nu pierd prilejul să participe la „flecările” noastre despre „extraordinarele” întîmplări petrecute acolo, pe băncile facultății. Îi vezi pe „duri” înduioșîndu-se și furați de marea amintirilor repetată pentru a nu știu cîta oară întîmplări care pentru voi studenții ar putea să pară banale.

Petre Chilom, tot inginer stagiar, își așează pe nas cu un gest mașinal ochelarii și nu rezistă tentației de-a interveni:

— Soția mea este încă studentă, așa că eu mai gust încă din plăcerea reîntoarcerii acolo. Cînd trece trenul de Buziaș că cuprinde o neliniște indefinită. Mă-n-treb de fiecare dată dacă mai merge tramvaiul 8 sau autobuzul 36. Oare s-au mai construit cămine? Cantina cea nouă cum o fi arătînd? Fac primii pași pe peron și neliniștea se transformă în emoție iar pe măsură ce mă cufund în efervescența orașului, mă simt tot mai mult un student.

Vasile Giurgiu și Liviu Ieremia, stagiați mai vechi, se țin aproape de noi și atenți ne sorb cuvintele cu-n soi de foame de informații. Aruncă rar cite o vorbă de duh și privește nesigur efectul punîndu-și tot felul de întrebări, în le-

gătură cu „uzura morală” a „poantelor” care circulau pe vremea studenției lor. Cînd ajungem în biroul șefului de secție, Vasile nepoftește cu o amabilitate ambiguă:

— Vă rog... Tovarășe Bordeanu, au venit inginerii de la Timișoara, pe care-i așteptam.

Cu-n gest mecanic am întors capul căutînd din priviri inginerii. Abia cînd risetele lor au umplut încăperea, realitatea mi-a alungat nedumerirea aducîndu-mi aminte că inginerii aceia s-au născut într-o clipă în noi. Sintem ultimul an doar!

Prima confruntare cu producția a avut loc. Practica de documentare pentru proiectul de stat, această anticameră a practicii adevărate, a avut asupra noastră efectul unei bălăii. Nu mi-duc aminte dac-am învins, dar întoarcerea în facultate ne simțeam deja ingineri. Totul a durat însă (reveria) pînă la prima oră a mărturisirilor cînd ciorchine în jurul mesei pe care abureau cafelele, am re-luat „bunele obiceiuri” ale studenției.

După ce am băut cafeaua, am pornit-o gălăgioși „ca niște studenți” spre cămine. Cînd am dat colțul la „Rectorat”, trei colegi din anul IV n-au uitat să ne salute:

— Salutăm inginerii!

Primul impuls de-a întoarce capul în căutare, l-am stăpînit ceva mai bine decît în biroul șefului de secție.

Cum ne vîd ei? Colegii noștri din anii mai mici, au încercat să răspundă:

Cornel Ion: — Mă încearcă regretul cînd mă gîndesc că peste puțin timp ne despărțim. Ne leagă atîtea! Și-apoi pe cine mai consultăm în legătură cu examenele viitoare, cu stilul de examinare al profesorilor? Ei, dar poate ne reintîlnim în producție!

Soris Schiaucu: — Cînd vă vîd, mi-arunc gîndul cu un an înainte și-ncerc să mă pun în situația voastră. Fiecare la rîndul său... Sint sigur că acolo unde mergeți veți încerca să răsturnați lumea, să luptați cu vechiul pentru a sădi noul și încrederea mea în forțele voastre e sinceră.

Emil Pătru: — Eu nu cred în șansă. Șansa înseamnă muncă și încredere în forțele proprii. Am încredere în voi chiar numai pentru motivul că sinteți în ultimul an și mai maturi.

Și-n cele din urmă, s-au dus zilele frumoase ale studenției. Zilele acestea ca niște flori umede de tei cu mireasma lor care te-mbată! Ne-adunăm forțele și gîndurile și amintirile pentru a pași înainte, gata să înfrunăm greutățile și să ne trăim bucuriile ca oameni, ca specialiști.

RADU MATEI TODORAN

cu capu-n guler și mîinile în buzunare

Intunericul și-a lăsat demult perdeaua peste Complex. Căminele ne fac cu ochiul lor luminat, peste care multicolore gene se lasă leneșe, complice. Plecăm din fața cantinei unde s-a stins demult clinchetul tacimurilor. Căminele defilează monoton în fața noastră, masive, cernite de noapte. Aici ceasurile au uitat să se grăbească. În holul căminului 19 se face curățenie, dar nu ești convins întru-totul că e cămin de fete. Băieții osîndiți la așteptare, își înfruntă cu stoicism soarta. Treceam mai departe admirînd contrastul pe care îl fac birutiile cu iarba și bineînțeles nelipsitele lăzi de gunoi. Ne bucurăm că nu fumează și trîgînd o gură de aer proaspăt pășim mai departe. Urmează cele două parcări unde mașinile scipesc ca niște reptile metalice nemișcate. Cîteva epave zac în somnul lor de veci visînd șuruburi nichelate. În spațiile căminului 7 s-a arat și mirosul de pămînt reavăn îți înțeapă nările. Acum cîteva zile era aici iarbă. Complexul respiră deci pe zi ce trece tot mai puțin.

Ne întorcem pe același drum. Ne taie calea un grup de studenți cîntînd cît îi ținea gura:

„Au, Ioane, Ioane,
Toată lumea doarme...”

Spitalul studențesc rămîne insensibil la aceste versuri, iar noi urmîndu-ne drumul deplîngem iarba care își ascunde rușinata cicatricile.

Așa arată complexul noaptea, pînă dimineață nu se va schimba nimic. Nu se va schimba nici mîine. Nici poimîine. Nu se va schimba pînă cînd toți nu ne vom trezi spunînd: „Aici locuiesc eu, și aici colegul meu”. Nu ne rămîne decît să așteptăm cu optimism o nouă dimineață. Noaptea este un bun sfîtuitor.

„Eu vîd complexul noaptea de șapte ani” — ne declară Livia Maghiaru, paznic de noapte la căminul 8. Pe jos mucuri de țigară, același mare semn de întrebare pe gazeta căminului. „Fetele au făcut curat, dar iar s-a murdărit. O să fac eu din nou”. O ascultăm pe această femeie cu părul alb care și-a legat indirect viața de studenție și acum îi ghicește pulsul. De obicei trecem nepăsători pe lângă paznicul de noapte care ne pare că face parte din mobilier. Dar nu e așa, fiecare ascunde în sine neliniști și sentimente.

— „Vă plac tinerii?”

— „Desigur, am și eu copii, dar nu-mi place ce fac. Pe vremea mea era altfel. Uită-te la fata aia cum îl mai strînge. Uneori vin și cadre didactice și-i vîd așa...”

Luminile se sting tot mai insistent, amintindu-ne că sintem la granița a două zile.

Spitalul studențesc pare învăluit în liniște. În hol se face ordine. Așteptăm fiindcă la această oră se fac injecții. Pătrundem în cele din urmă în cabinet. Gazdele, asistenta Monica Dobre și infirmiera Ana Brăscu se arată foarte primitoare. Nu sint cazuri deosebite, nu există doctor de gardă. Dar un radiolog e necesar.

Și nu-i. Urgențele sint îndreptate de aici către spitalul județean. Schimbul de noapte este un schimb liniștit.

Un pacient, studentul Marius Keleş observă: „De aici nu se prea vede nimic în schimb se aude. Noaptea trecută s-a cîntat aici pînă la 12”.

Plouă cu lavandă la căminul 15. Un tînar în costum de blue-jeans citește pe patos o poezie colegelor cale care-l aplaudă cu însuflețire.

Tatiana Privantu ne spune că a fost un adevărat ghinion să fie azi de serviciu la poartă.

Discoteca improvizată de la căminul 9 a tăcut și ea. Apar niște stele după coama fugară a norilor, semn că fetele de la „15” au început să viseze.

Intunericul ne învăluie din nou și frigul ne face să cufundăm capu-n guler și mîinile în buzunare. Căminul 14 apare sobru în stînga noastră. Parcă vrînd să contrazică aparențele o voce de copil se aude ca o invitație discretă. Intrăm în hol. Trei cărucioare pentru copii ne avertizează că aici locuiesc oameni liniștiți. Ne furîșăm pe scări și luîndu-ne înima-n dinți batem la ușa unei mai vechi cunoștințe, internul de cămin, Ionel Ionescu și soția sa Emilia, studenți la Institutul de Medicină. O ordine desăvîrșită te face să fii stîngerit pentru moment. Însă gazdele zîmbesc și ne așează.

„Tot ceea ce vedeți este făcut de noi și ne place foarte mult să stăm aici”. Avem vîrste apropiate și nu pot să nu-l admir pe acest tînar care reușește să imbine în mod fericit studiul cu munca sa de cămin, căci e într-adevăr muncă serioasă. „Avem momentan 72 de gravide în cămin”. Noaptea sale și ale soției sale se deosebesc de cele ale mării majorități a studenților. În orice oră din noapte sint chemați pentru a da ajutor acolo unde este nevoie. Seriozitatea și pasiunea depusă în muncă le-au cîștigat repede stima colegilor.

În cămin sint și mulți copii care fac ca nopțile căminului să nu mai fie întunecoase. „Îmi plac copiii. Nu mă deranjează plînsul lor. E ceva fiziologic, le face bine”.

— „Cum vedeți complexul noaptea?”

— „Nu se prea vede. Pe aleea din față e doar un singur bec și-i întunerice beznă. Cînd plouă, e un noroi de nedescris”.

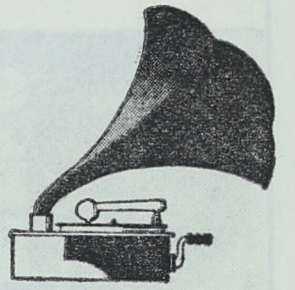
Acele ceasornicului trec de ora 23 și în consecință batem în retragere, lăsînd această unită și totodată foarte solicitată familie să adoarmă cu gîndul la viitoarea bătaie în ușa. Coborîm. O pisică neagră ne taie calea. Nu mai are rost să fac trei pași înapoi căci e deja tîrziu. Mă fac că n-o vîd.

Ajung în cameră și înainte de a mă culca arunc o privire către căminul 14. Într-adevăr noaptea la căminul 14 este de un gri argintiu.

Aceste instantanee sint departe de a surprinde pulsul aparte al Complexului studențesc. El este doar o chemare la meditație și mai ales la acțiune, un apel la energia tinerească, la entuziasmul afît de caracteristic studenților. Este o chemare adresată fiecărui student pentru a prețui și îngriji pătărică de Complex ce îi revine ca în scurt timp să arate așa cum trebuie să arate, o bucătică din „Orașul florilor”.

VALENTIN DAVID

SENTIMENTUL ISTORIEI

De la formarea de către Burebista, în secolul I î.e.n., a statului dacic centralizat, de la epoca înfloritoare a societății dacice a lui Decebal, și apoi de-a lungul a două milenii de existență, până în ziua de azi, poporul nostru a trebuit să ducă lupte grele, pentru a-și constitui și apăra ființa proprie, entitatea națională. Contactele cu marile civilizații antice, războaiele duse încă din cele mai vechi timpuri împotriva năvălitorilor — îndeosebi împotriva imperiului roman — cucerirea Daciei de către romani și conviețuirea îndelungată a dacilor și romanilor pe acest teritoriu au pus o amprentă puternică pe caracterul și fizionomia morală a poporului nostru.

Urmas al „celor mai drepti și mai viteji dintre traci” — cum îi numea Herodot pe getodaci — precum și al mindrilor romani, poporul român s-a distins întotdeauna prin dragostea de adevăr și dreptate, prin dirzenie și neînfricare în luptă, prin voința de a fi stăpîn pe destinul său, de a-și făuri viitorul în deplină libertate.

NICOLAE CEAUȘESCU

cel dintii și cel mai mare dintre regii traciei

„Ajungînd în fruntea neamului său, care era istovit de războaie dese, Burebista, bărbat get, l-a înălțat atît de mult prin exerciții, abținere de la vin și ascultare față de porunci, încît, în cîțiva ani, a făurit un stat puternic. Spre a ține în ascultare poporul, el și-a luat ajutor pe Deceneu, care rătăcise multă vreme prin Egipt, învățînd acolo unele semne de prorocire, mulțumită cărora susținea că talmăcește voința zeilor. Ba încă de la un timp, fusese socotit zeu. Ca o dovadă pentru ascultarea ce i-o dădeau geții, este și faptul că ei s-au lăsat înduplecați să taie vița de vie și să trăiască fără vin.”

Deși laconice informațiile lui Strabo, sînt deosebit de prețioase. Ele ne lasă să întrevădem latura esențială a activităților lui Burebista pe plan intern: făurirea unui stat puternic și ridicarea neamului geto-dac, dezbinat pînă atunci, prin „exerciții, abținere de la vin și ascultare față de porunci”. Această „ascultare” trebuie înțeleasă, evident, ca supunere față de rege, iar făurirea puterii, care a urmat morții lui Burebista arată destul de limpede că supunerea există în cadrul unui stat centralizat, cuprinzînd întregul, sau aproape întregul neam al geto-dacilor.

Este greu de spus cum s-a petrecut unificarea triburilor geto-dace căci izvoarele literare nu ne vorbesc nimic despre acest proces. Din relatarea lui Strabo, comparată cu aceea a lui Iordanes, reiese că Burebista a știut să-și asigure sprijinul puterii în toate cazurile. Fiește că o parte din triburile autonome daco-getice s-au unit de bună voie sub sceptrul marelui rege, îndemnat la aceasta și de pericolele externe ce amenințau nu rareori poporul dac. Insuși sfîrșitul lui Burebista și evenimentele care i-au urmat îndeamnă la credința că și sabia a jucat un rol în fău-

rirea statului centralizat al dacilor. În această privință o confirmare justă s-ar putea găsi în analiza tezaurilor monetare îngropate în regiunile extracarpate, mai ales în cîmpia munteană.

Ingroparea acestor tezaure datează de la sfîrșitul primei jumătăți a secolului I î.e.n. Situația aceasta este de natură a sugera că extinderea stăpînirii lui Burebista asupra unei părți a teritoriilor geto-dace s-a produs și pe calea armelor. Pără a contesta energia sau clarviziunea lui Burebista, astăzi cînd săpăturile arheologice au demonstrat rapida înflorire economică a societății daco-getice în secolul al II-lea î.e.n., cînd au putut fi materializate și politicește dovedite temeliile puterii dacilor, ne dăm seama că premisele și originile statului dac centralizat trebuie căutate în dezvoltarea social-economică internă. Natural, în procesul de unificare a triburilor daco-getice nu poate fi neglijat nici rolul avut de excepționala personalitate a marelui rege Burebista și nici primejdia externă tot mai apăsătoare.

Mai puțin gravă în perspectivă, primejdia celtică reprezentată de triburile boilor și ale tauriștilor, era mai apropiată de leagănul transilvănean al statului dac. Burebista nu putea tolera ca înaintarea celtică să amenințe pămîntul Daciei, că evenimentele din secolul al III-lea î.e.n. să se repete. Oricît de acut ar fi fost pericolul roman (departe de a fi neglijaibil) împotriva lui nu se putea începe o luptă care avea să ceară mult timp și multe jertfe, atîta vreme cît celtii amenințau dinspre apus. O campanie rapidă și victorioasă împotriva boilor și tauriștilor, aliații lor, era imperios necesară, cu atît mai mult cu cît spațiul în care se aflau aceste triburi celtice era locuit și de semînții dacice.

E totmai ceea ce face Burebista. În jurul anului 60 î.e.n. el se năpustește asupra triburi-

lor celtice de la Tisa și Dunărea de mijloc, zdrobindu-le. Strabo spune, exagerînd, că „pe boii de sub conducerea lui Cristosiros și pe tauriștii i-a șters de pe fața pămîntului”. Burebista a nimicit, fără îndoială, o mare parte din ei și pe mulți i-a obligat să-și părăsească vetrele. Tauriștii se stabilise în Noricum, unde se mențin, în timp ce boii migrează pînă în Galia, unde bătuți de Caesar la 58 î.e.n. dispar definitiv din istorie. Dar în teritoriile pe care Burebista le cucerește, întinzînd hotarele statului său pînă la Dunărea mijlocie și Morava au continuat să locuiască celtii alături de daci. O dovadă limpede descoperirile materiale celtice și dacice, asociate, în diferite localități din Cîmpia Tisei.

După victoria asupra coaliției triburilor celtice și eliberarea seminișilor dacice aflate sub dominația lor, drumul înaintării spre Europa centrală era deschis. Și totuși Burebista se oprește la hotarele de locuire efectivă ale geto-dacilor. Își va orienta acțiunile împotriva posesiunilor romane din Peninsula Balcanică și cetăților-orășe grecești, de pe litoralul Mării Negre.

Mai mult decît orice, însă, atenția lui Burebista era ținută în regiunile extracarpate de pericolul roman: experiența ultimilor decenii îi arată lui Burebista, pe la sfîrșitul primei jumătăți a secolului I î.e.n. că romanii, în neputința lor de a ataca frontal regiunile de la nordul Dunării, încercau să învaluiască Dacia, prin ocuparea Dobrogei. Pentru Burebista soluția se impunea de la sine: ocuparea orașelor grecești, din Dobrogea, astfel că în 55 î.e.n. el se năpustește asupra orașelor pontice. Prima cetate atacată Olbia, este cucerită, urmată de Tyras care suferă aceeași soartă. Histria a fost asediată, zidurile i-au fost distruse, teritoriul rural ocupat timp de trei ani, Tomis a suferit un greu asediu, iar în Callatis a fost necesară refacerea unor edificii ruinate, în urma atacului lui Burebista. Cetatea Odesson cunoaște o prăpădie în masă; o inscripție din Mesembria îi cinsteste pe cîțiva dintre strategii orașului, care s-au distins în luptele împotriva lui Burebista. Mesembria a trebuit desigur să recunoască, în cele din urmă, autoritatea regelui dac, și același lucru s-a întimplat și cu Apollonia. Consemnînd această realitate Strabo afirmă: „căci trecînd plin de îndrăzneală Dunărea și jefuind Tracia — pînă la Macedonia și Iliria — a pustiit pe celtii care erau amestecați cu tracii și cu ilirii”. În cîțiva ani de la 60 la 48 î.e.n., Burebista făurise cu sabia în mină un mare stat ce se întindea către apus și nord-vest pînă la Dunărea de mijloc și Morava, spre nord pînă la Carpații păduroși, care ajungea la răsărit pînă la Olbia, cuprindea Dobrogea în întregime și ajungea spre miazăzi, pînă la Haemus (Balcani). Oastea lui Burebista e apreciată de Strabo la 200.000 de oameni, în caz de mobilizare generală. Cifra e, poate, exagerată, dar chiar și admitînd aceasta regatul lui Burebista apare deosebit de puternic.

Ținînd seama de aceste realități ne apare pe deplin îndreptățită afirmația dintr-o inscripție pusă de orașenii coloniei Dionysopolis: „Și în vremea din urmă, devenind regele Burebista cel dintii și cel mai

mare dintre regii Traciei și stăpîn peste tot ținutul de dincolo și dincoace de fluvii”.

Ajuns în culmea puterii sale Burebista nu uita însă că principalul său dușman, singurul în stare să dărîme tot ce se clădise, nu fusese învins. Acest dușman era Roma. În 58 î.e.n. războiul fusese evitat pentru că Burebista nu insistase în campania sa către vest, iar Caesar pornise să cucerească Galia. Între 55 și 48 î.e.n. cucerirea țărmului Mării Negre și a regiunilor între Dunăre și Balcani, fusese posibilă pentru că republica romană era frămîntată de grave tulburări interne; în anul 49 î.e.n. odată cu trecerea Rubiconului, începuse războiul civil dintre Caesar și Pompeius. Pînă acum totul reușise marelui Burebista în ambițioasa lui politică externă. Cumpănînd situația, Burebista se hotărăște în cele din urmă să îmbrățișeze cauza lui Pompeius. Face apel la prietenul și sfetnicul său Acornion, iscusitul grec din Dionysopolis, și-i cere să ducă tratativele. Acornion pleacă la Heraclea Lyncestis, unde-l întîlnește pe Pompeius. După o ipoteză ingenioasă, ajutorul dacic îi fusese făgăduit lui Pompeius în schimbul recunoașterii de către acesta a cuceririlor lui Burebista. Mai înainte ca ajutorul lui Burebista să apuce să-l sosească Pompeius este învins de Caesar la Pharsalus în vara anului 48 î.e.n. Se refugiază în Egipt cîutînd ospitalitate și sprijin; găsește însă moartea fiind asasinat din ordinul lui Ptolemeu al XIV-lea. Caesar devine stăpînul Romei, și minia lui avea fără îndoială, să se abată asupra celor ce-i ajutaseră dușmanul. Burebista știa că, la nevoie, neinspirata alianță cu Pompeius putea să-i fie iertată de învingător, dar niciodată Caesar nu avea să îngăduie stăpînirea dacică asupra orașelor pontice grecești, și prezența unui puternic stat daco-getic la hotarele statului roman. Astfel, Caesar plănuieste un război cu dacii: numeroase trupe sînt concentrate pe coasta Adriaticii, la Apollonia și însuși nepotul lui Caesar, Octavianus, se afla în mijlocul lor. Poate că prima lovitură va fi întreprinsă împotriva părților de la Tigru și Eufrat, dar și rîndul Daciei va veni curînd. Lucid și hotărît, Burebista grăbea construirea cetăților, făurea arme, își instruia oastea. Dușmanul nu-l pindea însă numai la hotare. Unificarea Daciei sub o singură stăpînire, nu era pe placul multora dintre nobilii daco-geți, nevoiți să se închine lui Burebista și să renunțe la vechea autonomie. Această aristocrație tribală, nemulțumită, urzește un complot. Și cam în aceeași vreme în care Caesar cădea în plin senat, străpuns de lovituri de pumnal ale conjuraților, Burebista era și el ucis de o revoltă a unor nobili, împărțînd astfel tragica soartă a rivalului său roman. Marele stat pe care Burebista îl făurise, se destramă. Dar, dezmembrarea statului dac n-a însemnat și pieirea lui, reînvierea lorînduirea primitivă și la democrația militară. Statul dac, în limite teritoriale mult restrîns, se va menține, va continua să dăinuiască și să asigure progresul civilizației geto-dace, cunoscînd o nouă epocă de înflorire și răsunător prestigiu în timpul regelui Decebal.

MARIA LAZĂRESCU

Comerțul de carte

Dincolo de trimiterile mercantile, comerțul de carte există și poate fi definit ca o artă. Cu atît mai mult deci, cel care-l practică trebuie să fie un artist. Or, nu orice individ — luat „ad contingentum” — poate suporta determinările a ceea ce înțelegem prin noțiunea de artist (vom defini aceasta într-un moment de mai mare liniște spirituală).

Cartea — în contextul general — poate apărea (și o face) ca obiect (într-o accepțiune care o vedează de sensul ființării) al acestui schimb dependent de subiecții acțiunii. Dar acest sens restrictiv îl vom înțeli doar la aceia dintre acțanți, care — dincolo de orice efort de transcendență — nu vor putea atinge piscurile artei. Pentru cei ce reprezintă această categorie — dominată de „humile” și conștientă de limitele proprii — despărțirea de carte ce este vindută (este un foarte dur termen, dar impus cu necesitate de real) nu implică suferința (cf. înțelesului termenului în Suferințele tîmărului Werther) ca stare existențială dominantă. Dar cartea — într-o accepțiune polifonică (pentru aceasta, vezi Mihael Daftin, Problemele poeticii lui Dostoievski) — va apărea ca un adevărat subiect al schimbului; de unde puțină de a intra în coliziune cu subiecții vinzător (ofertant) — cumpărător (doleant).

Asupra primului dintre cei vizajați mai sus (ne referim doar la notorii, înrîiții breslei), EA (de aici înainte vom numi cartea prin pronumele personal de persoana a treia, feminin singular, de unde se va extrage concluzia firească asupra situației auctoriale vis-a-vis de susnumita) va exercita o presiune puternică, datorită de stări obsedant-nostalgice, direct proporționale sub aspect cantitativ-calitativ, cu personalitatea (mai mult sau mai puțin acceptată — cf. și Karl Leonhard, Personalități accentuate în viață și literatură) subiectului vizat. Vom preciza în acest moment al demersului nostru, că — într-o atare situație — personalitățile accentuate într-o mai firavă măsură se vor afla într-o ușor aberantă poziție: cuprinse într-un tot de această stare predominant-obsesivă, subiecții vor suferi o fatală modificare a statutului propriu. Ei vor deveni obiecte ale procesului avut în vedere, deci — cum observăm — vor prezenta în devenirea lor reversul procesual în raport cu EA.

Urmarea acestei transformări va semnifica o permanentă dependență — la nivelul conștiinței de sine — a subiectului degenerat, o stare similară cu pierderea identității și a trecutului propriu.

Celălalt geamăn al schimbului va resimți inevitabil o inefabilă senzație de prosperitate și avînt (de multe ori — contextual desigur! — creator), împlinită și contaminată — la nivel fizico-motoriu — de o plăcută stare de revenire la viață. Pentru acesta, actul schimbului va semnifica o fereastră deschisă spre microcosmos, grație posesiei microcosmosului artistic.

CORNEL BOGDAN

debut

simona-grazia dima

Ceea ce rămâne drept constantă a poeziei Simonei-Grazia Dima este discreția obiectivării unor tensiuni launtrice care cu siguranță există. Dovadă, și, în același timp și consecință a unor atare ciocniri, este coabitarea între enunțuri cu negarea acestora, între metaforele dezvoltate din imagini de sorginte arhetipală cu semnificații uneori arbitrare; de asemenea este prezentă coabitarea unei tendințe coloristice cu cea de semnificare.

Frumusețea poeziei Simonei-Grazia Dima este argumentată și de îngemănarea

CAVALERI

Pentru că am tăiat și am găsit goală frunza pentru că în piatră mina a fost smulsă de vânt pentru că însăși matca dia jur a fiarelor s-a dovedit prea blindă și tăcând; într-adins de aceea ne-am strins aici la această masă rotundă ce suie coloane de lapte împărătesc fruntea luminii floarea visului alături plutesc. Aici e obirșia limbii de pasăre, stîlpul de foc țîșnind din labirint, aurul cel mai puternic scurs de pe lungi, plîngătoare pămînturi

Iucește aci. Aici însăși inima vîntului se-ncordează, deocamdată în somn deluros și lutu-și innegrește carnea tot mai adîncă-n copii. Nu scuturați templul, țineți-vă departe de pleoapa lui vicleană de zburătoare ce-și lasă în jos un colț aburind, înăuntru sînt trunchiuri ca mările care te sorb în morile de gînd.

Nu atingeți o cărămidă căzută, un mare vînt se va trezi, vă va fulgera și-apoi vă va răpi și nu-l scuturați pentru că vă va îngropa sub densul vârtej omorîndu-vă și născîndu-vă.

dorin murariu

regăsire

Erin căsătorii de șase ani, răstimp în care ea și-a dat seama că e femeie, iar el a ajuns să se trezească singur la șase dimineața, fără ceas. Au umplut împreună două camere cu mobilă amestecată, pe niște rafturi au grămădit cărțile citite în liceu, iar pe o măsuță primită de la părinții ei au pus televizorul primit în dar de la părinții lui. Dar nu mai mergea televizorul, așa că la prînz, cînd el venea cu pantofii prăfuiți sau plini de noroi, cu haina umezită de transpirație sau cu pantalonii stropiți de ploaie, ea răsucea butonul radioului ca să fie (așa cum îi plăcea ei să spună) un fond sonor.

El mîncea măsurat, atent să nu păteze fața de masă cu floricele albăstrii sau să scape pe jos vreo firimitură. La desert, fie că era o mică prăjitură sau doar un fruct, se făceau confesiuni, fiecare căuta să afle și să înțeleagă ce a făcut celălalt. El învinuia mereu pe șeful său direct, îl făcea incult neprincipial, se enerva trîntind cuțitul sau, rareori, furculița. Atunci se îngrijora și ea puțin că nu se găsea smîntînă la magazinul din centru, și pe urmă îi dădea dreptate, șeful bărbatului său era un... un...

narea uneori neașteptată între patos și discreție:

Nu începe toamna poemul
Nu începe toamna să cînti,
spune, cald — ordonator vocea lirică,
pentru ca în continuare să urmeze fluidul unui poem, cîntecul rostit în contra propriei interdicții. Sub aria semantică a unor verbe dicendi poemele Simonei-Grazia Dima, se dezvoltă ca o fină țesătură de elanuri și estompări. Imaginile (nu totdeauna inedite sau sever controlate) se subsumează straniei întocmirii lirice și traduc un mod de gîndire care slujește, cu certitudine, poezia.

Sperăm, cu deplină încredere în forțele poetei, că se va găsi pe sine și exprima ca poetă originală în totală fidelitate cu imaginile poeziei.

STELA MIREL

TEZAU

Lumile dinăuntru sorb lumile dinafară,
spice se varsă înroșite-n cetate de călărirea pe uscaturi și suie roadele zidului cu chipuri de sfinți ce fac ape. În portul fără părinți strigăm numai ploaia și vremile care să-nțarce piatra scumpă și floarea spină s-o roșească și caravane ostentive se-aprind în jerbe doar o clipă și doar pe drumul din prăpastie și năpădesc apoi ca seva lină tulpina verde de corabie.

TAINA

Poate-am băut purpura acestui reflux, poate spuma ce-duce în seară nume de pești, poate-am băut pleoapele scufundate ale acestor stele amorțite în somn pentru cavaleri, poate toamna de-acum mi-a spus o insulă murind și lanțurile păianjenilor ca visul de tari așteaptă la țarm, poate-am băut taina dau din miini, din tremurate catarge, în apa ce vine singur sint.

Se întimpla uneori să meargă împreună la cinematograful sau, mai rar, la teatru, dar și asta numai atunci cînd era vreme urîță, pe ploaie, viscol sau ceață, căci pe vreme frumoasă mai sănătoasă era o plimbare prin parc, pe sub tei și brazi și printre rondouri de trandafiri albi, galbeni sau roșii. Seara se gîndea ce bine ar fi dacă ar putea privi și ei la televizor, iar el chiar și-a luat de vreo două ori să...

Dar într-o zi ea avu curajul nemai-pomenit să tulbure liniștea căminului tocmai pe cînd el se pregătea pentru desert.

Atunci ea bătu din piciorușe și strigă plină de bucurie: „Uite, Sandule, ce frumos ninge!”

El nu scapă nici cuțitul și nici furculița. „Ninge de cîteva zile”... își spuse în gînd, mașinal. „Ninge de cîteva zile”... își spuse în gînd, mașinal. Își privi soția și se fistici. Ochii ei căprui, adînci străluceau, și pe buze-i înflorise un zîmbet cald. O luă de umeri și-o simți lîngă el, în el, proaspătă ca prima zăpadă.

Își uitase și desertul pe masă.

Se auzeau voci de copii. Afară doar ningeau...

ioan morar

Viermele tristeții sapă galerii în trecutul Poetului

și spaima îi treieră vorbele (Iubita, ademenită într-un iarmaroc de lebede minuieste cu pricepere cuțitul depărtării)

După-amiaza, apocalips cu ingeri insectar pentru deznădejdi Iată, fiecare gest e un șarpe adormit și lumina face raclaie în priveliști Vinătoarea de senzații trece acum printre-o livadă măcelărită (Semînțele, lumină trădată în fructe) Unul, doar unul dintre noi își vinde cu treizeci de arginți obsesia (singurătatea lui atîrnă în valea măslinilor) Casa Poetului, naufragiu de vrăbii

In ochii tăi suferă lumina cum zborul într-o închisoare de vrăbii

PARTICIPAREA LA SPAIMĂ

Cel care gîndește în locul meu imi zice: Dacă te ascunzi în gaură de șarpe eu sînt șarpele.

constantin mărăscu

Din ciclul

CINTECELE ȚĂRII ALEAGNA

MOTTO:

Excesele sînt pedepsite cu moartea, iar moartea este un exces de voință.

Nu plîngeți domnișoarelor, o ultimă gară a trecerii mele, de la fereastra de iarbă sirmoasă privesc țîntul sonor dinainte — timpan ciuruit de sticlă pisată — presimt că drumul acesta stupid nu se va sfîrși niciodată.

„Iertați-mă, dar despre frumosul e cam greu, ca despre-un avion înșelat cu golul de aer”.

Vinovat continuiam: „Toți poeții ajung la vremea cînd nu se mai pot confrunța și zac într-o lingoare complicată lîngă pleoapa femeii. Și o să vină în vreme de seară magnetofonul stereo BEETHOVEN să ne întrebăm despre partenerii de viață”. (Ciudată formă de cunoaștere, lumea) Săpaseră trepte în armăsari pentru a goni prin labirinturile noastre,

iar degetele lor se erijaseră în monștri de obiectivitate. „Ce dezastru-i în stele — spuneam impecabilei colege de fotoliu ar trebui să treacă șenilele ierbii pe-acolo. „Dar ea lectura în continuare ceasornicul „Iertați-mă, spune poetul atunci, am greșit odaia și țara, n-a trecut cumva șoricelul cu telefonul la timp?” Se-ntîmplă să pierzi cite-o gară legat de-a curmezișul de șine (oricum avionu-i prea sus pentru a-ți pierde vremea cu nume haltele.

„ALEGNA”! vestesc megafioanele, „LEGAȚI-VA CENTURILE!” NO SMOKING!” Apar vameșii sumbri: „Iertați-mă spune poetul, se poate rămîne aici? (precum o conveniență socială beculețul roșu arătîndu-mă cu degetul) „Poate”. Și-abia atunci am știut cit de mult e pînă la moarte.

marcel sămânță

Tranșeele mele bălți monotone în care peștii rari obosiți se sufocă înghițind pe rînd același peștisor de argint

vezi tu icuța nu te-am iubit îndeajuns îndreptam pioaneze îndoiam dopuri de bere inventam principiul șurubului dar tu de ce nu m-ai iubit să mă fi iubit măcar tu a da colecționai frunze uscate scrisori aveai un magnetofon uzat cu benzi uzate vocea mea uzată plantai crengi uscate le udai multe și-aș spune acum și-aș dăruii bilete de tramvai perforate te-aș duce la cules urzici ne-am întîlni în sala de așteptare a gării de nord și-aș cumpăra o tigare nenumărate lucruri am face împreună

perna albastră becuș scapără în dulia defectă aștept pe plafon să apară luna ca un corn dosarul ard dosarul cu poeme gri nimeni nu mă ceartă nu mă cunoaște cunoașterea se bazează pe observații deci presupune deplasarea unui redactor

incomod soba pufoasă ca o locomotivă materia poemelor gri se dezintegrează ușor la naiba zic contribuția mea la poluare e infimă la ce bun acest proces de conștiință

corina rujan

BIOLOGIE TRUCATĂ

Moluștele au atins apogeul în mezozoic. Cînd le-au crescut și organele De protecție Cele mai primitive dintre ele Neophilina galathae „fosilă vie” datînd din Silurianul inferior Se aseamănă perfect cu anelidele Ne spune profesoara de gize Și-și lamenta existența Intr-o cochilie trucată. Tot atunci A apărut și Helin-Pomatia Relua ea Secționînd o radulă Noi ascultam incremențiți Cum știe un om să pună problema Unui melc de livadă.

FOAMEA

Ca un verb fără somn Ca o stîncă strivită pe margini Foamea ce macină frunza De la un capăt la altul Cuibărindu-se-n osul oval De pe fruntea livezii Mai seamănă a joc de flăcări Pe burți de femei osindite Mai seamănă-a poftă De corb fără pene Și-a gură de floare Ce mușcă.

ioan crăun

INVOCĂ

iubito, hotărîm mîinile noastre dansul sînt atunci suf

asemen

iubito e v

mumel

să ne

să ne

sfișiate

iubito își v

cu colți

să ne

să ne dăr

pină ce ne

„iubito de

imblînzi ec

mai sus it

cu ochii inje

la comand

„mi-e somn

ne-son

kovacs lad

FUNCTII

Stau și priv

de la gean

Nu am tim

trebuie să-

Rezolv inte

Realul l-am

în școala pr

lucian petrescu

ZBOR PESTE O ALTA CASA

Se făcea cu lene o procedură abruptă. Licitatia are și reclamă, cu puncte, va fi: ceas cu cuc, secretaire Empire, bunic, alăptat copil, murit fiică, plins-ani șase adunați, iubit loc pe care stă cărămida, icoană cu Dumnezeuul casei.

APROAPE DE ORAȘ

Trebuie să recunosc că pînă acum nu ascultam niciodată aventurile unui bătrîn stăvilar. Chiar și învățînd asaltul regnurilor împrăștiate în fire, mi-era greu să cred că n-am să știu niciodată cînd am fost mai întreg, mi-era să cred că un asemenea lemn ce-mi trosnise în urechea și așa zburătoare cuvinte de găsit pe stradă, putea fi și el locuit, și mă țineam cu gîndul că niciodată un Faust invers nu a fost atît de tinăr.

helmuth frauendorfer

NEUWAHRSREISE

von nadrag aus mit einem zweieinhalbstundenmarsch dem neuen jahrzehnt entgegensteigen 79 unten liegen gelassen in der noch nicht vollkommenen cäprioru-schutzhütte noch einige reste des alten jahres vorgefunden diese noch schnell mit wanderungen ausfüllen

man wandert von einer flasche zur andern bis das vergangenem jahr und die welt darin rund genug sind blöde und gute witze werden gesagt und gemacht

in anderem kreis hört man auch schweinerereien wir sind doch unter uns da kann mans beim namen nennen und was ist schon eine schweinerie das bleibt ein ungelöstes problem das einzige in diesem jahr offen gebliebene

sage ich und suche nach einer weiteren flasche

und man wird es nie lösen können jetzt beschäftigt es mich zu sehr ich muss an die luft ins grüne ich traue meinen augen nicht so besoffen bin ich doch noch gar nicht aber es ist wahr alles ist weiss der schnee gefällt mir nicht er ist zu schön macht alles zu schön bedeckt und verdeckt zu viel

ich will alles nackt haben leider auch die wahrheit aber es scheint das gesetz der natur zu sein

manchmal farbe mitzubekennen endlich eine stimme durch den schnee man ruft mich ich soll bei den vorbereitungen helfen auch hand anlegen nicht so viel herumstehn und weniger trinken bis mitternacht ist noch zeit genug dann wird mit schaumwein zusammengestossen

prosit neujahr viel glück alles gute küsse usw. werden ausgetauscht und der schnee bleibt liegen nach einem tag muss man sich achtzehn kilometer weg durch den schnee bahnen um von der silvesterparty herabzusteigen ganz nass und eingefroren freue ich mich auf temeswar

wo ich dem land der welt besser unter das weisse kleid werde schauen können

lucian scurtu

IMPOSIBILA INTOARCERE DIN SOMN

liniștea biserică arsă peste cîmpie parte infirmă a exigenței ruptă din cumpăna fintinilor cu mirosul vegetal pasărea ghilotină pe eșafodele cerului oglinda tristeții în sufletul poetului care văzînd vinătorul cu pasărea rănită sub braț înfășurată într-un ziar își imaginează moartea o sanie răsturnată prin somnul cailor

CONTRAST ÎNZĂPEZIT

s-a mascat zăpada a tăcere peste mestecenii acestei nemuriri ascunși ca simburii în mere bufonii se visează miri oglinzile se sparg cînd ninge obraznic ca un măscărici orchestra tandru își împinge dresorul spînzurat de bici doar lupii mai privesc din cușcă tristețea cercului înzăpezit puțin cite puțin zăpada-și mușcă adumelcînd uitarea la zenit

poetul e numai acela care așteaptă fulgii să-i usuce fruntea el, circ înzăpezit în neuitare rugînd pe Caron să-l mai treacă puntea

poetul e un armăsar domol trăgînd la sania uitării țigan ce biciuie în gol acvarii sparte-n largul mării.

FINTINILE MĂRII

fintinile acelea indesate cu bani găuriți apă incovoiată de sete cerc cu miros de metal acrit dincolo de mine se face ziua cum dincolo de cîmpie liniștea își îmbrățișează ziua de naștere sigilată de fluturi alerg cu spatele la mare plaja umflată tresare nervos ca burta unui animal de povară insetat intuind fintina din mijlocul mării aceasta posibilă derută!

A 101-A DEFINIȚIE A POETULUI

poetul e un lup împușcat pe la spate blana lui se vinde periodic la licitație scumpă și rară cînd de fapt poetul e umbra unei păduri pe strigătul lebedei!

debut

eleonora fojică

poveste de dragoste

Și Pasărea începu să povestească: — În dimineața aceea am văzut urme pe plajă. Cînd m-am întors, seara, nu mai erau. — Le ștersese apa mării? — întrebă Copilul curios. — Nu — răspuse Pasărea — valurile nu ajungeau niciodată pînă acolo. — Atunci le ștersese vîntul — adăugă, cu convingere, Copilul. — Nici vorbă — ripostă Pasărea — vîntul nu suflase deloc în ziua aceea. Nici o frunză nu se clintise. — Atunci le ștersese cineva dinadins, — zise, aproape îmbufnat, Copilul. — Imposibil! — strigă Pasărea — decît ei doi cunoșteau locul. Nimeni în afară de ei n-a mai trecut pe-acolo. — Și atunci cine a șters urmele? — se încapățîna Copilul.

După un moment de gîndire, Pasărea răspuse: — Urmele nu le-a șters nimeni fiindcă nici n-au existat. — Cum n-au existat? — se alarmă Copilul. Doar mi-ai spus că ei doi au trecut pe-acolo!

În fiecare zi o vedeam pe plajă. Purta mereu același costum verde-albastru. Nu era veselă nici tristă. Nu mergea nici grăbit, nici lent. Nu aștepta pe nimeni, nici nu era așteptat. Aproape mă obișnuisem s-o văd în fiecare zi pe plajă, învăluită în soare și vînt, absorbită de nisip și mare. Ceea ce rămînea erau ochii Ei. Nimic nu scăpa ochilor Ei. Și-i plimba liniștit și pătrunzător pe toată plaja și după ce constata că totul e neschimbat se uita la Soare și se întrista, se uita la Vînt, cu o urmă de reproș, și apoi, ca să scape de mîngîierile lor, se arunca în valuri...

Acolo zăbovea foarte mult timp. Soarele se plictisea s-o tot aștepte și, seara, cînd o vedea ieșind din mare, îi trimitea, totuși, o ultimă rază, semn de rămas bun. Vîntul o petrecea mai multă vreme, pînă ieșea de pe plajă; acolo o învăluia în brațele lui nevăzute și cînd Ea promitea să vină și a doua zi o lăsa să-i scape. — Și venea a doua zi? — întrebă Copilul nerăbdător.

Venea în fiecare zi — răspuse, dusă pe gînduri, Pasărea. — Atît că într-o zi, în ziua cînd am văzut sau mi s-a părut că văd urme pe plajă, Ea nu mai era singură. Mergea alături de El; cu pasul Ei nici grăbit, nici lent, aluneca pe plajă în același costum verde-albastru. Imi plăcea să-i privesc învăluită în soare și vînt, absorbiți de nisip și mare.

Au intrat în mare ținîndu-se de mînă. Ți-am spus că-n ziua aceea vîntul n-a bătut deloc, valurile n-au înaintat mai mult ca de obicei, soarele n-a încălzit mai puternic. Știu doar că i-am văzut pe Ei doi înățați pe două valuri uriașe, purtați unul spre Soare și altul spre țărîm. Și în zadar se strigau și-și întindeau mîinile; nu înțelegeau ce-și spuneau și nu se puteau atinge. Cînd într-un tirziu s-au întîlnit, într-o spîrtură de val, și-au vorbit mult și mîna Lui a cuprîns-o cu putere pe a Ei; dar cuvintele lor se ciocneau pe creasta valului, vuietul lor se pierdea în vuietul mării și cînd au ajuns pe țărîm, cu greu și-au descleștat mîinile din strînsura pe care Ea a resimțit-o cu fața schimonosită de durere.

Mergeau de-a lungul plajei, unul alături de altul, fără să se întrebe pentru ce: își spuneau tot felul de cuvinte și sincere și mincinoase, fără să se întrebe pentru ce. Cînd Soarele a obosit să mai lumineze, umbrele Lor prelungite pe plajă, umbrele Lor înlănțuite, răsucite au fost martorele tăcerii dintrei Ei.

— Și, cînd a îmbrățișat-o, a mușcat-o? — întrebă sadic, Copilul. Pasărea îl privi muștrător dar îi răspuse totuși: — Ți-am spus doar că unirea lor n-a lăsat urme. La despărțire, El a întrebato, deși știa că n-are rost, „Vii și mîine?”. — „Da” — a răspuns Ea — deși era sigură că nu va mai veni. Și după aceea au luat-o unul spre așfințit, iar altul de-a lungul țărîmului. Imi părea rău că mă despart de Ea. Soarele abia a mai avut timp să-i trimită o ultimă rază în semn de adio, iar Vîntul a cuprîns-o pentru ultima dată în brațele lui nevăzute... „Deci tu mă iubești”, înțelese Ea și se desfăcu cu părere de rău din brațele lui.

După ce plaja a rămas pustie, m-am dus să caut urmele, urmele Lor... dar urmele nu mai erau... și eu tot mai cred că n-au fost niciodată... — Și asta-i tot? — întrebă Copilul dezamăgit. Povestea ta n-are nici un înțeles și e cea mai urîtă din cite mi s-au spus vreodată.

MODUL CONJUNCTIV

...se de lungi cînd ne înlănțuie capîilor bolnave de nesomn urcăm spirale spre virtejul

UMIT

...arlete se înlănțuie și gîlăie lucrurile în noi surde înspre munții și de plate ...sprindem din surile mîinilor suris aflate în pragul unui dir cosmic al unei ce cosmice ...tri dense abstracte și de dragul de a ni le pune și dănele gase i ...re ...un astru de propria-i gavităție ...ptoriul incendiar îl vom arunca

ENUNILOR

...ng incandescenți mai jos mai jos ...aștina fecundă a ...LEMENTELOR vino ...are gest îmbrățișării viclene ca

NCEPUTURILE

...niști sugrumindu-ne pînă vom ...zborului închinindu-ne ...ne semnelor din noi ...eveni propriile noastre rătăciri ...puveriza asemenea cometelor ...om nega pragurile (din) noi și ...imitele!

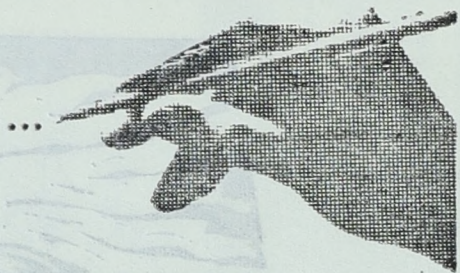
ntrebări și de

EXE

...privește pe geam și spune-mi ce vezi... — Case, oameni, mașini, ...clasic, miopie, următorul...

☆

...și clipele oricum se scurg ca dinții unui circular... Esența vieții, totul e să nu te simți ca o scîndură...

anticipația, un remediu

● Interviu cu ADRIAN ROGOZ ●

— Care ar fi cele mai actuale teme ș.f.?
— O să vi se pară o glumă, dar cred că temele cele mai actuale sînt acelea despre care nu vă pot spune nimic.

— Ce înseamnă aceasta? Că nu vă preocupă problema sau că vreți să țineți secretul de fabricație?

— Nici una, nici alta. Ca în era descoperirilor, cînd zonele cele mai interesante erau petele albe ale mapamondului, în literatură ș.f. temele palpabile erau petele albe în far side, în partea ascunsă a realității. Desigur că aici termenul de „temă” e luat în sens de „subiect”, și nu de încrengătură a genului, caz în care întrebarea n-ar avea nici un haz, fiind prea generală.

— Dar la o întrebare fără haz care ar fi răspunsul dvs.?

— Pe cînd am fost redactorul colecției, un autor a venit cu o listă de vreo zece propuneri, care, de fapt, erau înșiruirea marilor teme ș.f. A fost indignat cînd i-am spus că, pe șantierul revistei, toate rubricile erau ocupate și că deci nu mă interesa nici una în mod special. După opinia mea, lăsînd de o parte pe marii povestitori, la care anticipația e un simplu pretext, declanșatorul unei reacții, la toți ceilalți conțea ideea concretă. Or, aceste idei, care reprezintă de fapt substanța literaturii ș.f., sînt infinite, ca universul. Ele înseamnă temele noastre operative! Celelalte, ale clasificării, n-au decît un rost didactic, deoarece, pornind de la cele șase teme majore stabilite de Florin Manolescu în recenta lui carte din editura „Univers”, își pot improviza următorul scenariu care le înglobează pe toate: cineva, dintr-un cosmos paralel, descinde pe Terra zilelor noastre, te imbarcă pe nava lui și, călătorind temporal, te poartă în vremea Atlantidei, cînd pămîntului s-au luptat cu niște invadatori siderali; în acest război apocaliptic ți-ai pierdut și dumneata, vizitatorul, viața, dar al n-lea strămoș al dumitale a scăpat viu și astfel ai putut după 12.000 de ani să reapi în fața mea. E cam complicat, dar un autor talentat poate scoate ceva chiar și din acest scenariu hilar de total.

— Nu credeți că anticipația este literatura cea mai apropiată de sensibilitatea omului modern?

— De la o vreme, cele mai simple probleme mi se par de o complicație teribilă. Parcă Gorki spunea că „Omul este făcut pentru fericire, ca pasărea pentru zbor”. Așa e fi teoretic, dar practic? Oare omul adulmecă fericirea chiar spontan, instinctiv? Nu e nevoie să fie conștient de conținutul ei? Și dacă este conștient, a și dobîndit-o? Și dacă n-a dobîndit-o, cum să știe ce consecințe poate avea pentru el acea fericire? Tot atîtea întrebări ș.f., dar să mă apropiu de zilele noastre. „Omul” a început să înțeleagă faptul că fericirea lui nu este egală cu fumatul. Se fumează oare mai puțin? Dar ce înseamnă lenta sinucidere prin țigară în comparație cu masiva sinucidere prin poluarea atmosferei, sau cu apocaliptica sinucidere a omenirii la care poate duce o înarmare fără limită!

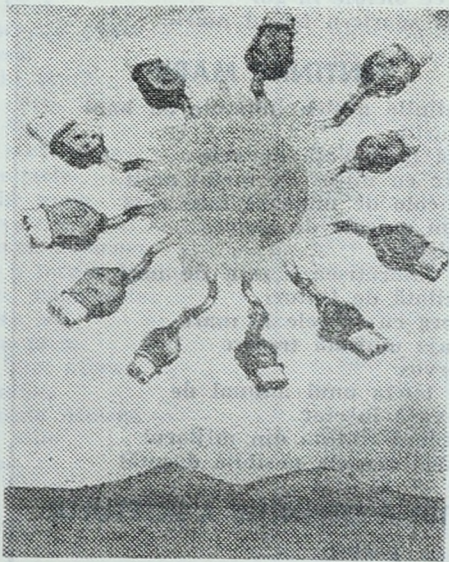
— Nu văd ce legătură au toate acestea cu întrebarea mea.

— Au! Anticipația este și ea un remediu împotriva calamităților contemporane; ea creează lumi paralele ce pot fi pentru noi modele atrăgătoare sau negative. Dar nu ooricine poate lua orice remediu; chiar aspirina, cît ar fi ea de miraculoasă și de multilaterală, tot implică unele contraindicații. În concluzie, cred că ai dreptate cînd afirmi că ș.f.-ul este modul literar cel mai adecvat mentalității moderne. Dar de unde vine rezistența unor adulți la acest mod, adulți care altminteri sînt viguroși angrenați în progresul economic și social? Și aici mă întorc la povestea cu omul, pasărea și fericirea. Blestemul omului — după unii, victoria sa asupra Cosmosului — după alții, printre care mă număr și eu, nimic de ceea ce facem noi nu luăm de-a gata (poate doar sănătatea și latențele), restul dobîndim printr-o chinuitoare, cumplită, dar și magnifică muncă. Și așa o ținem de vreo trei milioane de ani. Nu altfel va fi destinul anticipației. Trebuie să ne convingem cititorii (prin risipă de talent, de vigoare și de fantezie)

că, într-adevăr, literatura noastră este aceea de care au ei nevoie.

— Care este, în această situație a anticipației, raportul dintre „tehnic” și „uman”? Specificul genului ne pretinde o viziune științifică și tehnică profundă și coerentă a lumii. Literatura și dorința cititorilor ne cer o înclinare a cumpenei înspre ceea ce este omenesc. Nu vedeți aici un motiv de contradicție?

— Ba da, un motiv de contradicție care dă raportului om-tehnică un echilibru dinamic, dialectic. Firește că nimic din ceea ce este uman nu trebuie să lipsească anticipației. Dar ce anume este uman? Știm astăzi că munca l-a făcut pe om om. Or, muncă la cel mai înalt nivel creator este tehnică și știință. Deci omul viitorului nu va putea fi prins la proporțiile lui veritabile fără dimensiunile tehnicii și ale științei, după cum eroii homerici n-ar fi fost ei fără descrierea (aproape monografică) a armelor și panteonului lor. Oricît ar fi însă munca un instrument hominizant, ea rămîne totuși doar un instrument. Și același lucru putem spune despre tehnică și despre știință. Omul este necontentat mai presus decît ele. Și iarăși te întreb: ce este omul? Un individ feroce ca o fiară, cum a fost Hitler, poate fi socotit om? Nu ajunge așadar să satisfacem anumite condiții psiho-somatice ca să fim oameni. E nevoie și de un comportament care să ne diferențieze net de animale, de o anumită etică. Dar o anumită etică nu echivalează cu sloganurile filantropico-umanitare ce proliferază în societatea de consum. Adevăratul umanism își întinde aripile-i protegiuătoare asupra a tot ce există, asupra întregii naturi. Așa văd eu spirala umanizării cosmosului.

— Ținînd seama ș.f.-ul presupune o viziune mai generală asupra lumii, care sînt posibilitățile specificului național?

— Oricît ar fi ele de înaintate sau de avangardă, arta și literatura implică întotdeauna un specific, deci și un național. Acest adevăr l-au confirmat în anticipație reprezentanții ei cei mai iluștri: Verne, Wells, Bradbury, Alexei Tolstoi. Aș spune chiar că, pentru un anumit fel de science-fiction (privind istoria terestră într-un viitor mai apropiat) un specific național strict prilejuiește apariția unui farmec aparte (gîndiți-vă numai la figura lui Michel Ardant din „De la Pămînt la Lună”!).

— Dar a limita numai la atît specificul național, cred că înseamnă să-l sărăcim. În realitate, această sintagmă aplicată literaturii ș.f. ne invită să creăm opere din care să se străvadă un aer de familie (măcar similar cu acela dintre un fiu și un tată de geniu) în „Gînditorul” de la Hamangia, în „Miorița” sau „Luceafărul”. Am convingerea că, după cum se poate reconstitui un dinosaur pornind de la un ciolan al său, tot astfel putem regăsi profilul unui popor plecînd de la orice operă a lui reprezentativă.

— Vă mulțumesc pentru interviul acordat.
— Și eu vă mulțumesc pentru prilejul oferit de a mă adresa tinerilor fanii din Timișoara, un oraș nemaipomenit, pe care-l iubesc din toată inima.

DORIN DAVIDEANU

Din cînd în cînd, într-un fel de semnificativă ritmicitate, critică literară reduce în analiză, nu pe Titus Popovici și nici romanele sale, cărți încheiate care și-au justificat la vremea lor notoritatea (*Străinul și Setea*) ci un singur personaj al unei nuvele, Ipu. Ca și cum, într-un consens de opinii, Ipu pare constituit din date caractereologice mai largi decît cele ale lui Andrei Sabin sau Mitru Moț, cu toate că asupra celor de urmă prozatorul s-a aplecat cu metodă, le-a creat o biografie întinsă și s-a implantat în evenimentele sociale analizate în desfășurarea lor largă, i-a explicat, i-a desersis.

Pentru Nicolae Balotă nuvela devine spațiu interpretabil hermeneutic, de unde Ipu este înțeleasă ca ipostază complexă a purității Ion Bălu (ca să cităm doar cîteva referiri) reîl le cîrînd semnificația lui Ipu („România literară”, februarie, 1980) într-o acumulare de constatări cu privire la posibila inversare a relației dintre simplitatea socială a

lăuntrice de om liber; Ipu și copilul trăiesc pendularea între realul bîntuit de spaime (naziști) și spațiul opus, pe care și-l creează prin joaca, jocul-deci, de-a eroii unei istorii exemplare (Napoleon bunăoară). Ipu și copilul percep omenia după o măsură a lor lăuntrică; la capătul „vinătorii” monstrului urmează ofranda, tăierea peștelui care se împarte întru celor buni (bocitoarea satului) dar și celorlalți (soldații nemți). Ipu nu mai este căsătorit „legal” dar rămîne pînă la capăt legat „de suflet”, nu cu orice femeie ci cu una care știe să conducă bocind, ritualizînd, morții la groapă.

Frumusețea nuvelei care face punctul de atracție cel mai de seamă al prozelor lui Titus Popovici rezidă din fixarea ei în cadrele largi ale unui conflict între două moduri de percepere a lumii: cel arhaic și cel modern. Impactul este, cum bine se știe, izvor al celor mai bune proze românești, de la Slavici la Sadoveanu sau Vasile Voiculescu, pî-

Ipu în lumea eroilor lui Titus Popovici

personajelor și sensurile lor de profunzime. Este, prin urmare, motivul preferinței criticilor pentru Ipu, unul de ordinul selecției semnificațiilor de adîncime ale acestui personaj.

În *Moartea lui Ipu* apare tema procesului de inițiere prin care trece și adolescentul Andrei Sabin și „ignorantul” Mitru Moț. De asemenea, nuvela reia același eveniment ca fundal al acțiunii: răsfîrîngerea crizei sociale și de conștiință asupra filistinilor intelectuali, care precede și însoțește invazia nazistă. Numai că, în nuvelă, datele comune cu ale romanelor converg, în stare densificată, spre a motiva reversul unui proces inițiat, căderea copilului din spațiul unei existențe „naturale”, conforme firii sale, în cel al unei zone sociale nefaste, un fel de spațiu al profanului conturat cu mijloacele grotescului aplicat caracterelor egoiste și convenționale ale notabilităților satului. Față de Andrei Savin și Mitru Moț, ca personaje care parcurg treptele înțelegerii lumii sociale pînă la repudierea conștiinței a vechiului și integrarea în suvoilul istoriei noi, în nuvelă, copilul reprezintă un revers al creșterii.

Căci lui Ipu și vocii sale mai clare, copilul, i se refuză drumul creșterii în experiență socială asociat implicării, în mod firesc, într-o nouă istorie. Mai mult, copilul își pierde inocența, se împuținează pe măsură ce cunoașterea faunei umane cu defectele amplificate de anii tulburi ai războiului și a căderii lumii vechi i se produce ascensiv.

Ipu poartă în sine, condensate, o încărcătură de însemne ale arhaicității. Întîi de toate, ca un pan umanizat, trăiește, urît, bun, răpănos, ceea ce poate fi Pan într-o lume a „ordinii”, rolul nebunului. Dar nebunul liber de la periferia comunității O seamă de relații ale cuplului copilul și nebunul satului, fete ale purității, propun situații în arhetipal: Ipu hrănește sub ochii copilului, cu răbdare, un pește uriaș cu lăcașul numai de el știut în mîlurile Izei și îl prinde după o tenace încheștare alegînd momentul luptei cu monstrul după legile lui

nă la Fănuș Neagu. Dar în nuvela în discuție, în ciocnirea dintre ceea ce apără Ipu și lumea celorlalți, intervine, cu consecințe de frumusețe literară neasemuită, neputința bătrînelului nebun al satului de a se integra propriei sale condiții.

Ipu nu mai poate rămîne ceea ce a fost prin proprii izolare: liber, în colibele sale primitive, de unde măsura lumea după gradul ei de puritate și omenie. Dar nu-și poate recăpăta nici condiția de ființă liberă și respectată în cealaltă lume. Încercat cu datele altei lumi, eșuează încercînd să le aplice uneia care nu mai are ce face cu ele. De aceea Ipu, sub privirea pură, avidă de adevăr a copilului, fie că premerge ritualic un act care ar putea fi simbolic, fie că întîrzie în săvîrșirea lui. El asistă la propria sa înmormîntare, act parodic premergător faptului. El trăiește semnificația sacrificiului între participanții la o cină parodică celei de referință. El se purifică, primenindu-și hainele și „împăcîndu-se” cu soața și familia, mai devreme decît, într-o moarte normală, s-ar fi întîmplat în alte condiții. Proismul i se refuză așa cum spera el — acceptare eroică a morții, față a sacrificiului, căci moartea în războiul nazist era una accidentală. Ipu pierde deci, lumea lui nu mai poate fi cuprinsă celei noi, reci, raționale, filistine, a anilor cu care se încheie invazia nazistă. Ipu nu mai poate să-și recupereze omenia altfel decît și-a avu-se: ca nebun al satului.

S-a întîmplat, în cazul cîtorva prozatori mari ai noștri, ca nuvelele sau schițele să cuprîndă în nuce dezvoltări românești ulterioare. Funcționînd asemenea unor pre-exerciții sau ca nucleu epic genetic, nuvelor, în urma apariției romanelor, li s-a pierdut relieful și le-au fost uitate prospețimele în competiție cu vigoarea romanelor. Cu prozele lui Titus Popovici se întîmplă invers. Pentru că abia în *Moartea lui Ipu* realitățile de suprafață converg cu perceperea unor sensuri de profunzime ale aceleiași realități.

STELA MIREL

ATENEU

Acordind actului poetic sensul lui originar de **facere**, activitate, travaliu artistic, și avem în vedere limbajul ca materie semnificativă a poeziei, despre care vorbea un „experimentator” al său atît de lucid ca Paul Valéry, Nichita Stănescu este poet într-o astfel de înaltă accepțiune care-și dezvăluie tocmai prin reintegrarea — și adîncirea — ei modernă întreaga semnificație arhetipală. El este de altfel conștiința lirică poate cea mai obsedată de valoarea instauratoare a limbajului în poezie și, dacă acceptăm că „l'imagination des poètes est toute verbale”,¹⁾ cu siguranță cel mai complex imaginativ poet din lirica noastră actuală.

Creația lui oferă din perspectivă metatextuală o imagine deosebit de revelatoare asupra **stării poeziei**, adăugînd aici și existența unei vii și cu totul moderne conștiințe a poeticității, vizibilă în „dialogul” inițiat de poet la nivel intertextual cu „momente” care jalonează revoluția limbajului poetic modern.

Că Nichita Stănescu „dezbate” liric teme ale poeziei putem descoperi în **Președintele Baudelaire** în care distihul: „El a mai precizat că limba poezică / Este amenințată de o aparență mult prea curentă” conduce chiar spre zona problematică — și mereu deschisă — a poeziei concepute ca act de limbaj, implicînd tocmai această activitate transformatoare, cu caracter instaurator, pe care marele poet francez o declanșează în lirica modernă europeană.

Deși într-un alt text interesant tocmai din acest punct de vedere, intitulat **Matematică poetică**, ni se spune că: Matematica s-o fi scriind cu cifre / dar poezia nu se scrie cu cuvinte”, versurile în discuție constituie o replică doar aparent polemică la celebra afirmație a lui Mallarmé că poezia nu se face cu idei ci cu cuvinte, fiindcă poetul știe foarte bine — și o demonstrează drumul însuși al creației sale — că semnele poeziei sînt fînciar **altfel** de semne: diferite de cele matematice și, deopotrivă, diferite și de cele constitutive și necesar „mult prea curente” ale limbajului instrumental, utilitar. Ca semne prin excelență afective, întoarse spre fenomen și concret, ele stau la îndemîna poetului tînjind să capteze în ele, grație mișcării combinatorii a textului, puritatea reînnoită, luată de la capăt cu fiecare lectură și cu fiecare text în parte, iarăși și iarăși, „ce visage émouvant du monde, cette couche d'expressivité ce pathétisme des choses et des êtres”, căci semnificația antropologică a universului pe care poetul, în primul rînd, o percepe dintr-o dată și printr-o totală implicare este, cum precizează Heidegger, „sans cesse et depuis toujours imprégné de tonalité affective”.

Dialectizînd noțiunea de sens, adică acceptînd faptul că există, cum crede Jean Cohen, două tipuri de sensuri: unul conceptual sau noetic și altul afectiv sau patetic, poezia ne apare acum nu numai ca limbaj al activității — profunde — ci și ca afectivitate a limbajului. Introducînd acest dualism în miezul însuși al semnificației, ea se dovedește încă o dată, cum s-a afirmat de atîtea ori în secolul nostru, **artă a cuvîntului**, deci act de limbaj, deschis însă obligatoriu spre profunzimea „patetică” a lumii interiorizată într-o conștiință. Deopotrivă fapt lingvistic, dar și fapt antropologic ea este calea regală care duce către o experiență originală, imediată, totală, „nontetică și nonreflexivă” care se traduce în „figurația” poetică avînd tocmai acest rol unificator. De aceea universul poeziei situat dincolo de construcțiile reflecției „traduce”, desigur, o „aventură” a limbajului debarasat de „aparența lui mult prea curentă”, dar, în aceeași măsură și simultan, una existențială. Am putea chiar susține acum că funcția poetică (retorică sau stilistică) reprezintă tocmai această mediere între dimensiunea lingvistică și cea antropologică a literaturii, „figurile” de retorică funcționînd în textul poetic ca niște adevărate **predicte antropologice**.

În universul imaginar „derealizat”, din ce în ce mai puțin mimetic, și chiar nonmimetic, pentru că este **altfel și mult mai profund mimetic**, al poezilor moderni, fîințînd după legi strict interioare, în acord, de fapt, cu întreaga mișcare a artelor moderne, limbajul poetic devine instrumentul sugestiei și caracterului vizionar al lirismului. Ignorînd cu totul modalitatea facilă de a simți și de a adera la lumea fenomenală, Nichita Stănescu este prin excelență tocmai ceea ce ne numește un **poet de viziune**.

Poezia sa fînteste, prin unele și cele mai interesante aspecte ale ei, să răscolească cu virtutejul său irațional, din adine, să dinamizeze și să relativizeze actul percepției, propunînd spre contemplare lumi posibile, din ce în ce mai problematice, derutante, care se nasc în și prin cuvînt; punțile, reconfortante, spre un univers cunoscut de mai înainte se împuținează treptat și chiar dispar, poezia însă nu încetează, din această cauză, de a fi purtătoarea unui sens emoțional (alta, se înțelege, decît cea romantică), mergînd de la o intensitate de tip vizionar spre un lirism tot vizionar,

poezia ca act de limbaj la nichita stănescu

dar pe care l-am putea numi „nonfigurativ” și în care, dacă n-ar fi semnificația afectivă — susținută de o dublă deschidere, spre profunzimea ambiguă a eului, dar și spre cea opacă a lumii — actul de comunicare nu s-ar mai putea institui.

Reținem deocamdată aceste versuri din poezia **Miraj de iarnă**: Patru sori de abur alb se desfaceau pe cerul nopții, // Tu stăteai pe-un bulgăre mare de zăpadă verde // Cerul era negru, fără aștri, numai scrii / cei de abur alb, se desfaceau, / în suvițe scilpitor de albe, spiralete // și pe cerul negru ca o ceață, / neagră era coama ta în sus. // Aer negru, și zăpada verde, / Patru sori de aur, surd se desfaceau pe cer, / ori taciturnă ne ținea-mpietriți alături. „Mirajul” care scaldă evocarea este, în primul rînd, efectul cromaticii sugerate prin epitet: alb (de aur) ai celor patru sori se opune lui negru: cerul și mai ales aerul, „materie” imaginară în general, transparentă, fluidă, vaporosă, devenită aici compactă, opacă, precum părul iubitei, toate asimilate nopții, iluminate lăuntric de cei patru sori de aur. Cifra patru prin „exactitatea” ei, dincolo de orice atingere cu vreun referent posibil, mărește caracterul

INEDIT*)

La trei cor de la apus

*Ce puzcoare de mine înouă
ferestra
și ce singurare a gurii mele
cuvîntul.
Ce trecere, necesa
și ce stau, starea
ca ce voadă, celotornul starea
și ce prietări supredicatul calul*

Nichita

*) Poezia este dedicată lui Marcel Tolcea, Daniel Vighi și Mircea Doru Lesovici.

vizionar, oniric, al „mirajului”. Zăpada verde (culoare aproape spectrală, ireală, „patetică”, apropiindu-se altfel obiectul, înstrăinîndu-l întii la nivelul denotației pentru a ni-l restitui intensificat, ca un veritabil predicat antropologic, la cel al conotației) este „centrul” imaginativ și cromatic din care ne privește iubita poetului, comunicînd astfel, printr-o prezență numai sugerată, cu o natură strălucind în culori devenite esențiale (constitutive reveriei poetice **hic et nunc**). În acest peisaj în care ora tulburător gravă a „mirajului” s-a desprins din curgerea heracliteană a timpului, singura mișcare, estompată și ea, „surdă”, este cea a sorilor scilpitori, („de aur”), imagine metonimică a extazului resimțit de protagoniștii încremeniți în durată și necuvînt. Desfacerea sorilor, petrecută într-un trecut continuu, are loc — adevărată coincidentia oppositorum — pe cerul cel mai primitiv de reverie poetică: cerul nopții.

Poetul nu este însă numai un minutor al cuvîntelor aduse în starea de grație (poetică), adică egalizate întii și apoi eliberate — grație procesului de resemantizare combinatorie — de aparența lor mult prea curentă (cum ceruse de altfel „președintele” Baudelaire în poezia cu acest titlu), ci și un iubitor al rarității, ineditului propriu-zis lingvistic pe care îl caută și, uneori, îl provoacă el însuși — situația — limită a scriitorului ca zămisitor de vocabule, fiind practică atît în proza cît și în poezia modernă. Poezia este acum în mod clar, mai ales în această ipostază, un act de limbaj, poetul complăcîndu-se în „jocul” poetic bazat pe invenția lexicală ca și pe totala libertate asociativă a cuvîntelor căruia i se supune și îl supune într-un contact frenetic cu propriile „melte”, adorate astfel aproape în sine. Iată un text construit pe o avalanșă de calificări violînd sistematic regulile de compatibilitate semantică — devenită de altfel o adevărată „regulă” ea însăși a modernității poetice — savurate pe rînd, în centrul textului fiind plasat un lexem inventat de

poet — **trîmbulinzi** — definit tocmai — și din ce în ce mai iluzoriu ca denotație — de calificările care-l înconjoară: „Noi vrem să ne strîngem în brațe / toată ziua, toată luna patrată, / prin acel aer cu picioare verzi, // Ai încă o dată, și încă o dată, / noi nu vrem să fim geniali / noi vrem să fim trîmbulinzi / trîști, palizi și grei, generali / mari, lungi, ascuțiți, decorați, / morți, duși, ră-tăciti, seculari / și pe deosupra de toate uitați (244); asemenea generalilor mari / lungi, înalți, decorați, portocalii, / grei, goi, osoși, suferinzi, / noi nu vrem să fim geniali, / noi vrem să fim trîmbulinzi”. Și totuși, acest virtej semantic bazat pe asociații incompatibile încheagă imaginea unei deslănțuiri frenetice, dionisiace, raționale „rătăcite”, neliniștită și neliniștitoare, ireductibilă, concentrată în avîntul propus de poet; semn afectiv pur, pentru că nu aparține decît contextului din care face parte și pentru care a fost creat, ca un fel de echivalent absolut (metapoetic). Este capătul unui proces, început în chiar epoca romantică, de despărțire a literaturii de o poetică raționalistă și de „realismul” ei limitat, mimesis înțeles doar ca o copie infrumusețată, înobilată a realului, etern, neschimbător, neproblematic. Poetul a ajuns în punctul în care a merge astfel mereu mai departe ar însemna ruperea tuturor punților care trimit înapoi, spre experimentele socializate (de limbaj și de reprezentare) și care ar duce în final la imposibilitatea de a se mai comunica, deci de a se mai semnifica pentru cineva un sens (rațiunea de a fi, în ultimă instanță, a oricărui proces de semioză, inclusiv al celui poetic).

Această sete de a „epuiza” (în sensul chiar de „golire” semantică prin excesul acumularilor calificative) fețele posibile și chiar „imposibile” logice (asociațiile sînt evident antitetice) ale unui obiect poetic, supus astfel unei contemplații din ce în ce mai puțin sigure, mai relativizante, urmînd pas cu pas dispariția lui semantică pînă la anularea lui definitivă din final (regele părăsirilor este **nenăscut**), o putem remarca în fragmentul care urmează și care nu este altceva decît o suită de epitețe. Aici stă regele părăsirilor / el este orb, este mut. // Este surd, este șchiop / este nemîncat, este nebăut. // Este nedus, este nenăscut / este nebun, este neînțelept / este nefericit, / este neapărat, este nenăscut. // Este netrebnic, este nehiob, / este nefericit, este nedem, este nevăzut, este neuzit, este negustat, este nepipăit, / este nevăzut. // Este nemaipomenit, este neînchipuit, este nevisat, / este neadormit. // Este necugetat, este nevolnic / este nenăscut!”

Găsim aici, împinsă pînă la limită, o experiență poetică cu rădăcini într-o „criză” a limbajului pe care literatura absurdului a relevat-o nu o dată, cu rădăcini în suprarealism, dar care poate fi descoperită, cum a arătat Zumthor, și în literaturile romantice medievale. Negeția frecventă în lirica modernă este aici prezentă în prefixal **ne-**care generează ceea ce Todorov numea fenomenul de etimologie poetică (care transcende uneori pe cea lingvistică). Suita de negații este încheiată cu un fel de negație supremă: **nenăscut**, semnificînd „inereat” abolirea oricărei determinări dar nu mai puțin și o totală disponibilitate față de ele.

Pe de o parte, așadar, o permanentă, tentație de a prinde reversul de umbră, de neființă (negativul lucrurilor), pe de altă parte o tot atît de imperioasă tentație de surprindere a „realului”, invocat de poet, precum în des-cîntece, într-o magie verbală aproape rituală, în care însușirile sînt chemate pentru a da seama asupra „misterului” de nepătruns al celui care le poartă: „Euclid, bătrine și neomenescule, / tu ai crezut într-o lume singură, / cu postulate neomenesti / ... / Oh, Euclid, nebulule, prea bunule, străbunule, / nesăbuitule, plecatule / și pentru mine arătatule / ... / Te cert, bătrînule, nesăbuitule, / lipsitule de creație ce ești, / libertate și cîmp, eremitule / cerscule între cerești”. Și pentru că obiectele există prin însușirile lor, această scormonire neîmpăcătă a acestora este manifestarea unui temperament poetic dornic de a comunica cu ele, o comunicare totală și de aceea mereu imposibilă, pentru că ele sînt și nu sînt, în această simili-lume în care percepția de tip vizionar, joacă un rol atît de important. În această luxuriantă desfășurare de adjective se ascunde drama unei poezii obsedate de o cunoaștere exhaustivă care atunci cînd pare că se împlinește se confundă cu însuși tăcerea adică cu „necuvîntele” (cum spune însuși poetul).

ILEANA OANCEA

1 Jean Cohen, *Le haut langage*, Théorie de la poéticité, Flammarion, Paris, 1979, p. 174.

2 Idem, *op. cit.*, p. 169. Reținem, de asemenea, afirmația „Le monde de la science est la monde cosmologique ou les choses sont prédisposées à partir de leurs rapport avec les autres choses, tandis que le monde poétique est anthropologique (p. 173).

LECTURI

ars magna

Actul creației în poezia lui Emil Botta este unul dirijat îndeaproape, dezvăluind potențele alchimice ale unui soi de participare secretă alături de sutanele zdrențuite și pseudocreștine la focurile athanorului. Versurile relatează despre vremuri mai vechi și mai noi în tensiunea ordonată în care Callois își studia pietrele. În multe poezii ni se povestește despre medii neobișnuite și cit se poate de eterogene: despre un fel de indeletniciri de odinioară în care **sulfur**, notat poetic prin inecatul care „a cuprins marea în brațe” se opune ireductibil **mercurului-femeie**: „acea copilărie care „nu se mai aude” rămasă de-acum „printre relicve, printre amulete”

Aceste principii activ-pasive care guvernează lumea tind să se estompeze în discursul poetic prin retrageri generale către nediferențiat ca într-o succesiune mare de hermafrodiți. Odată trecută **Unirea** elementelor arborii sint, firese, „torturați de friguri”, sau „stufoși” sau „cu părul vilvoi evadează din ospiciu, țipind”.

În fierberea ordonată a cazanului străfulgerările sint cînd urmare a proceselor **chrysopeice** (transmiterea se face către aur) „Veștede ramuri! Superb / instrument de muzică toamna-i / cînd bruma cădea!”, cînd **argyropeice** (transmutare către argint) „Și, crini purtînd / vestitorii unei melodioase tragedii / scuturau pe rînd / în urne aripile sîdefii”. Operația dinții urmează operației secunde. Aurul este stăpînul absolut, lumina materială și esența purificată a razei solare. Oriunde am căuta, ni se spune, nemurirea este urmare a aurului spiritual aflat în dialectică profundă cu **argyropeea**, epopeea argintului — femininul introvertit, acvatic, generator al cupidităților de tot soiul, al perversiunii ascunse, al mărunchilor drăcușori risipiți sub razele lunii. Galbenul în poezia lui Emil Botta este greu suportabil; aproape un refuz al meditației romantice; zvonetul țînțește către albul mortuar și demonic, înspre esențele recuperabile în amintirile traduse poetic ale unor foste experiențe (pentru că viața este „pentru Emil Botta un anume fel de a „experimenta”) „Toamna mi-a scuturat pe frunte / noiiane de gînduri veștede / arămii, mărunte / Iarnă să le iei te implor, / și să așterni altele în locul lor” (**Recolta**). Drumul dinspre galben spre alb (aștător și pervers) este consecință a explorării „stărilor infernale”. Un drum către **nimicul**. Un drum lipsit de mîntuirea adusă de Ouroboros, mitul prin care alchimistii își justificau căutările întotdeauna eşuate — pentru că ce altceva este eşecul dacă nu cauză primă și geneză reluată. Șarpele își înghite coada ca să participe la propria sa împlinire absolută, spuneau alchimistii și reaprindeau focul sub athanor. Poetul nu spune la fel ci se apleacă demn sub loviturile meschine, sub coastă, ale nimicului: „Veni apoi o fluturare, veni o ușă deschisă, veni o floare: / „Noi alcătuim primăvara ta; primește-ne frățeșoare: / Și un album și sania și strada care se clătina: / „Și noi sintem iernile tale, ia-ne, măriata” / Apoi un suris, un braț alb, o sărutare pe frunte, o sărutare de nedescris / și pasul meu cutezător peste abis...” (**Schiță pentru infernul meu**).

Ceea ce este esențial așadar în poezia lui Emil Botta este strîns legat de arta de a înțelege manifestările vieții creatoare. Poezia ca act interogativ se împlineste printr-o exegeză a unor istorii petrecute, un fel de artă de a înțelege manifestările vitale recuperate și conservate prin creația poetică. Invăluite în mișmele sulfului veninos și ale mercurului, de două ori otrăvitor, poezia se deschide multiplu, alunecos. A spune un lucru spunînd alt lucru, ca într-un **Corpus Hermeticum**, acesta pare să fie ritmul interior al gîndirii poetice, prin traversarea căruia misterul devine necuprins. Spațiul „viforoaselor mări”, al „duhurilor zbuciumate”, al „miinilor șerpuitoare”, al „genuinilor”, al „furtunilor toate” (**Leviathan**) este străbătut cînd de „Prîntul norilor, tatăl florilor, Adonai” care „a vizitat la miez de noapte albastrul pămîntul” (**Prinos**), cînd de apariția otrăvitoare a sulfului activ, a inecului apocaliptic „Revarsă-te noapte! Așterne-ți hlamida / peste patria înnecaților. / O, ce Islandă, o ghețar e firida / în care mă așteptați, fraților!”. (**Leviathan**).

Imaginile poetice, luate în sine, sint semne și figuri simbolice structurate după principiile alchimice ale acelei **Ars Magna, Arta Sacră**, risipite prin tratatele vechi numite cînd **Semnele lui Abraham Evreul**, cînd **Cele douăsprăzece chei** sau **Mutus Liber** sau **Rosarius Magnus**. Toate acestea retopite cite puțin și restructurate într-un discurs poetic inconfundabil alcătuieste arsenalul fascinant al unui doctrinar medieval rătăcit printre arcanele secolului nostru.

DANIEL VIGHI

hermeneutica lui mircea eliade

După o scurtă și competentă „mise en problème” privind tradiția românească în domeniu și accepția în sine a conceptului, autorul trece la discutarea pe larg a ceea ce numește hermeneutica lui E. Eliade. Înțelegînd alături de aceasta, că fenomenul religios (privit în sens larg, exprimînd manifestarea spiritului uman în forme culturale numite tradițional „religioase” se definește ca o interpretare a lumii, ca dat obiectiv, criticul observă că demersul lui M. Eliade este o dublă hermeneutică sau, mai precis, o hermeneutică a hermeneuticii. Formularea doar aparent paradoxală, parcurgerea paginilor demonstrînd cu claritate că o anumită accepție dată fenomenului religios nu poate fi arbitrară, luînd act de faptul că orice manifestare de acest fel, poli-semantică prin natura ei, conține cu necesitate o esență ultimă, structurală. Termenul nu trebuie să descurajeze (G. Călinescu îl folosea — justificat cu mult înainte ca voga structuralismului să fi făcut victimele inerente oricărei mode culturale) pentru că prin el ajungem, ne sugerează autorul, la ideologia de bază a savantului român. Bizuindu-ne pe o cunoaștere globală a fenomenului studiat și, mai ales, încercînd să se integreze în atmosfera spirituală care a generat unul sau altul din actele considerate, M. Eliade pătrunde aproape „de la sine” (în urma acestei puțin comode munci de laborator) în intimitatea ultimă, profundă, a spațiului cultural vizat.

Căci orice interpretare presupune o prejudecată critică (înțeleasă în sensul bun al cuvîntului) o realitate studiată dezvăluindu-și doar aspectele pe care ți le propui să le afli. Or o cunoaștere de

ansamblu a problemei presupune o punere în ecuație judicioasă, nearbitrară și care, singură, este în mare măsură să obțină răspunsul scontat.

Alt aspect al problemei, privind citilitatea studiului religiei pentru omul modern, își găsește o strălucită explicație din partea autorului căci M. Eliade este departe de o analiză seacă, „de cabinet” a fenomenului religios, avînd în vedere nu numai esența spiritualității omului dintotdeauna ci, mai ales aportul acestui tip de studiu la dezvăluirea valorilor existenței omului modern (în treacă fie spus, existență nu tocmai simplă). Înțelegînd că omul a avut întotdeauna nevoie de modele transumane, prin raportare la acesta viața sa reușind să cîștige în exemplaritate, A. Marino analizează (exprimîndu-și îndoiala față de o înțelegere românească contemporană a problemei) aspectul mitului, al simbolului, al sacrului într-un cuvînt, la M. Eliade.

În mare parte, observațiile sint incontestabil adevărate și acceptabile, dar dacă într-un loc, autorul afirmă că, semnificațiile se nasc „spontan” în mentalitatea primitivă... aceasta nu-l împiedică să considere puțin mai departe: „contribuția esențială a arhetipului este deci în același timp creatoare și hermeneutică”. Crea-toare da, dar hermeneutică? Căci tot M. Eliade ne învață (și alături de el Ernst Cassirer și Dan Sperber) că mitul, ca și simbolul, instituie prin sine o realitate exemplară ce asigură individului (sau grupului, mai ales) o existență sacră, singura prin care actantul se salvează de efemer, de profan, deci. Hermeneutica sacrului (fapt absolut necesar, singurul capabil să stabilească un contact cu alte cuvînte) posibilă numai prin sur-

prinderea semnificațiilor ultime și exacte ale mitului și ale simbolului, este de înțeles numai pentru cercetătorul din afară. Cel ce face cultura de un anume tip o face, oarecum „inconștient” căci așa cum A. Levi-Strauss o spune: „ei nu știu, dar fac”.

Trecînd peste această mică dilemă, trebuie să subliniem, încă o dată, informația deosebită a autorului și generozitatea cu care înțelege intenționalitatea ultimă a studiilor lui M. Eliade.

O bună istorie a religiilor (și este și aici cazul nostru) are, ca rezultat o cunoaștere mai bună nu numai între culturi, ci între popoare, națiuni.

În acest sens, umanismul lui M. Eliade apare cu evidență și este meritul lui A. Marino de a ni-l releva.

Creativitatea sa, în raport cu opera științifică a lui M. Eliade, reiese și în cazul în care mi-l dezvăluie pe savantul român ca un posibil ctitor al unei veritabile hermeneutici literare românești. Contribuțiile sale, dezvăluite cu deplină competență din publicațiile vremii, sint cu atît mai meritorii cu cît critica noastră literară dintotdeauna a avut nevoie de o punere la punct. Respectarea semnificației de bază a textului este o datorie de onoare a oricărui exeget, iar M. Eliade o demonstrează cu prisosință.

Salutăm încă o dată, o deosebită contribuție la înțelegerea operei unui mare savant român și, pentru a-l continua pe autor, cităm cîteva rînduri din volumul de față, afirmînd, fără teamă de a greși:

„Ses beaux esprits se rencontrent”.

GHEORGHE SECHEȘAN

versificația românească

Așa după cum se subliniază în prefața autorului la **Versificația românească**, precum și în recenziile datorate acad. A. Graur („România literară”) și O. Berca („Orizont”), preocupările pentru ritm, rimă etc. au intrat în ultimile decenii într-o perioadă de declin. Explicația, credem noi, provine nu numai din atitudinea unui critic (G. Călinescu) față de astfel de probleme, ci și din orientarea pe care a cunoscut-o poezia modernă la un moment dat (versul liber, care a putut crea iluzia inutilității cercetării).

Studiul de față merge în continuarea direcției deschise de vechea retorică (la noi revitalizată — prin atenția acordată, iar nu printr-o nouă regîndire a ei — în secolul al XIX-lea). Cealaltă direcție este dată, după opinia noastră, de interesante rezultate ale unor români (Matila C. Ghyka și Pius Servien), care dezvoltă unele sugestii ale lui P. Valéry, potrivit cărora ritmul (spre exemplu) nu mai este privit ca un tipar în care este turnat un conținut („gîndurile” sau „sentimentele” poetului) devenit prin ordonare ritmică mai expresiv, ci este întrevăzut ca matrice generatoare de semnificații poetice (în paranteză dorim să atragem atenția asupra unui eseu recent publicat de Ioana Em. Petrescu în „Steaua”, deosebit de interesant dacă îl raportăm la perspectiva deschisă de P. Valéry).

Interesul pe care îl trezește **Versificația românească** provine nu atît dintr-o viziune totalmente diferită de modul de gîndire a versificației în prima dintre direcțiile semnalate mai sus (deși întîlnim puncte de vedere îndrăznețe, argumentate cu siguranță), ci, mai degrabă, din caracterul riguros, sistematic al lucrării, din aria întinsă de fenomene poetice investigate (este cercetată în detaliu întreaga operă poetică antumă a lui Eminescu — și asta din mai multe puncte de vedere! —, poezia lui Dosoftei, Alecsandri, Macedonski, Barbu, Doinaș, Mircea Ciobanu etc.).

Soluțiile pe care autorul le propune au întotdeauna în vedere claritatea rezultatului, simplitatea terminologiei și a teoriei, fără ca prin aceasta să se ajungă la simplificare și schematism (ceea ce înseamnă că nu este „trădată” complexitatea faptelor pentru „frumusețea” demonstrației). Dealtfel, unul dintre meritele studiului este de a fi abandonat în scopul **analizei** (care nu lipsește), deci temporar, planul **ideal** de existență a diverselor tipuri de ritm, rimă, a problemelor de cenzură, ingambament, pentru a se apleca asupra realității poetice ca atare. Revenirea la teorie (momentul secund în demersul unei veritabile cercetări) este de fiecare dată — în fiecare dintre cele opt capitole — fructuoasă.

După modelul oferit de Jean Cohen (**Structure du langage poétique**), I. Funeriu realizează diagrame bazate pe date statistice întinse care au în atenție principalele momente ale poeziei românești, de la poezia populară și Dosoftei pînă în prezent. Astfel, un procedeu precum ingambamentul nu poate să apară decît într-o perioadă anumită din evoluția limbajului poetic (maturitatea — I. Budaș Deleanu), pentru a deveni apoi din ce în ce mai complex (St. Augustin Doinaș realizează în **Anotimpul discret** adevărate performanțe formale). Schimbările survenite într-o direcție, așa după cum observă foarte bine autorul, antrenează modificări în toate celelalte componente ale prozodiei: introducerea ingambamentului bunăoară înseamnă lărgirea considerabilă a posibilităților de realizare ale rimei.

Versificația românească intră, prin problematică și nivel de tratare, în cîmpul de interes al stilisticienilor, al poeticienilor, al editorilor și al tuturor celor care se ocupă de poezie.

VASILE POPOVICI

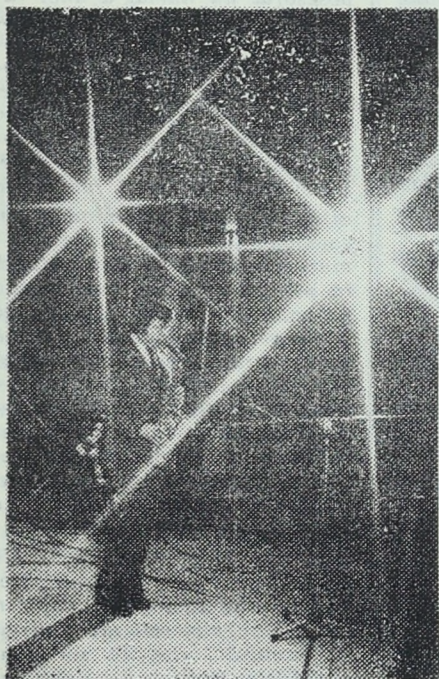
I. FUNERIU, **Versificația românească**, Timișoara, Facla, 1980.

N. Ionescu, A. Comănescu, M. Berindei, trei nume într-o propășire a jazzului românesc.

zbuciumata stare de jam-session

Dacă spectacolele celei de-a X-a ediții a Festivalului național de jazz-Sibiu '80 — s-au desfășurat conform programului de pe fișele lui Florian Lungu și George David, spirituali prezentatori, întâlnirile de lucru ale factorilor de răspundere din domeniul jazz-ului (conducători de formații, cluburi, reprezentanți ai presei, radioului, Televiziunii, ai Uniunii Compozitorilor și A.T.M.-ului, etc) s-au transformat în jam-session-uri în toată regula, temele clasice de dezbatere „Rolul cluburilor de jazz în promovarea jazzului românesc” și „Locul jazzului românesc în contextul jazzului european”, fiind doar simple pretexte pentru a evidenția multitudinea de probleme cu care se confruntă aceste fragile încercări de abordare a unui gen muzical distinct, într-o perioadă de răspintie a evoluției sale, Jam-session-uri de excepție, căci intervențiile autorizate ale vorbitorilor au jalonat, cât se poate de clar, reperiile pe care trebuie instaurată activitatea jazzistică de la noi, pentru

RADU GHIZĂȘAN (Sibiu), evocind blues-ul.

ca eforturile de creație să-și găsească reflectarea fidelă într-un nivel organizatoric corespunzător. Un lucru absolut esențial, dacă jazzul va trăi doar din festival în festival șansele lui de supraviețuire sînt minime, aceasta în situația în care inexistența unei școli naționale de profil, care să asigure pepiniera de tineri jazzmani, va duce la o plafonare a jazzmanilor consacrați, la o involuție sau o stagnare componistică (la unii dintre „monștri sacri ai jazzului românesc” fenomenul fiind deja vizibil), în ultimă instanță la o „bătută pe loc” fără prea mari posibilități de improvizație. Există în țară aproape 20 de cluburi de jazz. Un lucru remarcabil, dar trebuie să primim atenție ce se petrece aici: a) se merge încă pe audiții muzicale masive (foarte bine, e nevoie de o cultură muzicală, de cunoașterea tendințelor de evoluție ale jazzului contemporan); b) se fac prea multe teoretizări, istorii ale jazzului („Nu istoria jazzului trebuie învățată ci meșteșugul” — M. Berindei); c) foarte puține cluburi au organizat spectacole cu formații românești; d) și mai puține cluburi sînt „patronii” unor formații de jazz; Evident, nu e puțin! Dar dacă avem în vedere faptul că multe din cluburile și muzicienii tineri se zbat ca peștii pe uscat în

lipsa unei documentații de specialitate („... e momentul ca jazzul să nu se mai facă după ureche...” — A. Șipa), a unui fond discografic strict necesar (s-a propus o „inventariere” a fondului discografic de jazz existent, la această oră, în țară!), a unor posibilități organizatorice adecvate (unele nu au săli pentru spectacole, altele nu au posibilități financiare, altele nu au convins încă factorii de decizie), ei bine, în aceste condiții se poate afirma că sînt multe de făcut pe la aceste cluburi! Iar inițiativa din acest an, proiectul de Statut al cluburilor de jazz din România e un bun început! Avînd un centru al mișcării jazzistice legiferat într-o anumită formă, avînd o direcție de acțiune și deci posibilități de cooperare mai mari, se poate trece la editarea unui buletin informativ actualizat, se pot angaja formațiile existente într-un fel de „rotativă” care să le implice la concert, în toate centrele de jazz ale țării, se poate trece de la un empirism existent încă în promovarea jazzului românesc la mai multă știință, fie ea în activitatea de organizare, fie în cea de creație. Există astfel o șansă ca secția de jazz din cadrul Uniunii Compozitorilor să nu fie doar o himeră, să-și spună mai mult cuvîntul acolo unde trebuie, căci atîta timp cît jazzul „nu poate să intre la Conservator decît prin ușa de serviciu, cea a personalului tehnic” (Fr. Laszlo — compozitor), cît cursurile facultative de jazz care s-ar putea iniția aici se pot ține doar de către cadre ale Conservatorului (din nefericire nu am prea văzut jazzmani printre „conservatoriști”), cursuri care nu se finalizează prin diplome de „atestat” și deci, repartite în „branșă”, cît în școlile generale cele două audiții de jazz Gershwin și Armstrong prevăzute în programa de învățămînt pentru clasa a VIII-a, mai mult nu se țin, cît în școlile populare de artă înțelegerea de care se bucură studiul jazzului nu își găsește cadrele de specialitate necesare, nu vom progresa, rămînînd doar la faza de pionierat, de amatorism, fiind priviți ca niște indivizi entuziaști și doar atît. Jazzul trebuie impus ca gen muzical distinct de muzica ușoară, el trebuie „instituționalizat”, căci, în acest fel, acești „frați ai aceluiași spirit” — jazzmanii — vor putea să facă tot ceea ce, teoretic, vor să facă. Spiritul jazzului există în noi, în căutările noastre de fiecare clipă, el vine dinspre noi înspre noi, se zbate să țîșnească la suprafață în diverse forme de exprimare. Nu credem că e un efort prea mare de a se înțelege acest lucru, cu atît mai mult cu cît jazzul și-a format un public aparte, elevat în receptare, bun cunoscător, și-a creat un festival național ajuns la o primă ediție jubiliară, care rezistă și, mai mult, ia o amploare și mai mare tinzînd să devină internațional, și vrea să existe. Și nu numai că vrea să existe ci și face tot posibilul să existe, renunțînd la temele clasice, încercînd să realizeze creații originale românești, să creeze apoi modele de studiu de jazz românesc (care-și așteaptă și ele locul pe partiturile puse adesea în vinzare de către Uniunea Compozitorilor). Improvizăm mult în muzica de jazz și e bine căci îl reinnoim! Să nu fim însă, în continuare, nevoiți să recurgem la improvizații în organizarea jazzului românesc, la compromisuri în realizarea cărora se pierd oameni, speranțe, fapte notabile.

Jazzul românesc dorește reinnoiri, clubul de jazz tip „night-club” al lui Titi Stoiculescu — Sibiu (care amintește de începuturile jazzului), free jazzul propus de „Creativ” — formație debutantă, statutul în discuție, sînt cîteva din semnele de neliniște, de permanente deveniri. Credem că e nevoie de mai multă înțelegere a problemelor jazzului românesc, de mai multă sollicitudine și promptitudine în rezolvarea lor, de foruri și instituții care să se angajeze în această luptă.

Să sperăm că la ediția a XI-a ne vom reîntîlni la Sibiu într-un jazz-session al problemelor jazzului care să pornească de la partituri noi, superioare, derivate din vechile teme (epuizate prin rezolvarea lor!). Căci așa îi stă bine unui jam-session pe măsura jazzului românesc actual!

GHEORGHE CRIȘAN

festivalul văzut din sala teatrului

A fost așteptat cu nerăbdare, cu speranțe, cu evlavie chiar. Cu o lună înainte făcusem deja demersurile pentru bilete. Atmosferă închisă, stare nedecisă pînă aproape de finisul ce avea să însemne Festival. Dar biletele au venit și, odată cu ele, frenezia pregătirilor de tot soiul. Deh! Ca pentru marea întîlnire a tuturor iubitorilor unui gen muzical din ce în ce mai audiat și cu „fani” tot mai numeroși, tot mai angajați cu problemele festivaliere și... tot mai năbădioși. Ajunși la Sibiu, problema-cheie era cea a împărțirii biletelor, jumătate la Casa sindicatelor, jumătate la Teatru. La început nu voiau băteții să ia la teatru, dar după prima seară, deja, bursa biletelor de aici a crescut simțitor. Atmosfera din sală era de cea mai pură sorginte sud-americană. Toate grupurile prezente în festival și-au manifestat, de altfel, plăcerea deosebită de a cînta în sala „Teatrului”, în ambianța ei incandescentă, singurul care nu a binevoit să onoreze această sală „second class” fiind supergrupul Dan Mindrilă.

În prima seară a festivalului s-au produs formațiile inscrite în concurs. Unele mai vechi ca **Dixie Group** din Timișoara, majoritatea însă foarte noi, cum a fost cazul **Big-Band-ului din Sibiu** condus de **C-tin Iridon** (deținătorul premiului II), **Dixie-Studio** — Brașov, **Quintetul de jazz din Suceava** și o revelație a concursului **Grupul Politehnicii clujeane** (locul III).

Locul întîii în concurs a revenit pe drept celei mai originale și novatoare formații din festival și anume „**Creativ din Constanța**”, promotorii unei muzici „foarte grele” la o primă ascultare, care atingînd sfera free-jazz-ului, trece repede spre o dezvoltare complexă și neașteptată a temelor, alternate cu măiestrie de doi instrumentiști de excepție: **George Mănescu** — vioară și **Harry Tavitian** — pian acustic. Piesa „**Marșul miresei**” s-a impus cu pregnanță și a entuziasmat sala, pentru că în „**Desprindere**”, constanței și-și dovedeau omogenitatea; celor doi amintiți mai sus, adăugîndu-li-se basistul **Călin Frusinescu** și **George Oprea** și **Gheorghe Petcu** la chitară acustică.

Seara a doua a festivalului a fost dominată de grupul „**Transfer**” din Iași avînd în componență pe doi din cei mai tehnici jazz-mani ai noii generații: **Constantin Ulinici** la bas electric și excepționalul talent care este **Ion Baciu-jr.**, la pian acustic și electric. Compozițiile „**Blues pentru Sibiu**” și „**Festival**” au ridicat literalmente sala în picioare, grupul dovedind la ora actuală că stăpînește perfect mijloacele de exprimare jazz-rock.

Pe linia obișnuită, adică deosebită, a fost prezent **Johny Răducanu**, însoțit de data aceasta de **Mircea Tiberian** — pian și **Costin Petrescu** — baterie. O muzică interiorizată, profundă, țîșnită din inima și mîinile acestui mare creator de jazz, căruia acum, la 49 de ani, i se recunoaște statutul de adevărat muzician prin primirea în Uniunea Compozitorilor.

Seara a treia a Festivalului avea să fie seara gazdelor, între care formația „**Vocal Jazz-Quartet**” s-a remarcat

prin excelență. De reținut prezența grupului „**Meridian**” prin profesionalitatea și disponibilitățile membrilor săi pentru diverse forme de jazz. Alături de „**Meridian**” a cîntat și **Radu Ghizășan**, corect și comunicativ chiar și în această formulă „solo”.

Deosebit de interesantă a fost prezența grupului brașovean „**Nimbus**” care a impus un toboșar de clasă în persoana lui **Florin Gîrbacea**. Piese „**Nunta Centaurului**” sau „**Fata Morgana**” au demonstrat talentul componistic și aranjamentele de cea mai bună „formă” jazz-rock, ale chitaristului **Mircea Soare**.

Seara s-a încheiat cu recitalul grupului „**Gramofon**”, completat de o încercare de jam-sessions cu aportul lui **Ion Baciu-junior**. A fost o apoteoză a Festivalurilor sibiene de jazz. Așa cum organizatorii au declarat nu s-a mai întîlnit o atmosferă ca cea creată (și prelungită pînă la orele două noaptea) de fantastica „galerie” venită din Timișoara.

Momentele trăite în acea noapte vor rămîne de neuit în amintirea multora, nostalgia lor fiind simțită cu regret și de prezentator, **George David**, seara următoare în cuvintele de încheiere a festivalului.

Cît despre „**Gramofon**”, este fără discuție — cu toate însușirile ce se făceau într-o foale a Festivalului — cel mai adevărat și sigur grup de jazz-rock de la noi. La rîndul lor, instrumentiștii săi, rămîn printre cei mai buni din țară: **Mihai Farcaș** impunîndu-se fără discuție ca cel mai bun toboșar din festival.

Dintre cei care au evoluat în ultima gală trebuie menționată apariția pentru prima oară în istoria festivalurilor românești de jazz a unui grup străin și anume „**Traditional Jazz Studio**” din Praga — un prin pas înainte spre o internaționalizare a Festivalului sibian.

Interesante, dar atît, fiind prea tehnice și pînă la urmă manierate experiențele „**Experimentalului**” clujean, iar **Marius Popp** împreună cu **Alin Constanțiu** și-au demonstrat cu pregnanță valoarea de instrumentiști pe teme celebre dar... numai atît.

După Festival e greu să tragi concluzii, dar un lucru trebuie amintit. Festivalul deși mai „slab”, mai nepregătît (de grupurile participante) decît în alți ani a devenit o tradiție, a impus o atmosferă, făcînd să se întînească timp de cîteva zile lumea jazz-ului românesc, iubitori ai unui gen muzical care tînde să-și ocupe, în contextul cultural actual, locul la care îi dă dreptul, valoarea, personalitatea și seriozitatea slujitorilor săi.

FLORIN VALENTIN BUGARIU

Prezent la toate edițiile festivalului, **TITEL POPOVICI** (Iași) a lansat în jazz-ul românesc o promițătoare solistă: **ANCA PARGEL**.

Fotografii de **IOSIF BERWANGER**

sorin dumitrescu—hipersemne

Leonardo da Vinci își materializase rodul meditațiilor asupra Labirintului, și în contorsionate jocuri de impletituri. El alcătuiă prin urmare imperfecte și asimetrice plase, transferind în concret (în cazul în care le-ar fi folosit cu un scop practic — ...!) — de ex : a învălui cu plasa, a prinde în plasă etc.) un inteles care în mod frecvent se mărginește la o interpretare simbolică. Plasa este și ea un labirint de coridoare neevidente. Plasa este și o tablă de șah-cufundată într-un singur pigment. Ea acoperă pentru a nu ne lăsa să atingem într-un gest spontan, gest dezlănțuit de curiozitatea noastră profanatoare (... corola de lumină ...) un trident care este — atunci când îi întindem marginile spre orizontală, simbol al lunecării (noășire) în spațiu — de la + infinit la — infinit. În mijloc rămâne constanta verticală, semn al posibilităților care este momentul acum, este timpul tu. Acum. Invariabil, neclintit, verticalul acum. Și acest timp invariabil, neclintit, vertical, se poate ascunde în oricare „cu puțință” coridor al plasei. Plasa împingând spre noi o sumedenie de trasee, este cea care se mișcă, se întinde pe toată suprafața timpului (noștru), germinează variante... și apoi arena, labirintul circular, acțiunea pe nervură, discul striat...

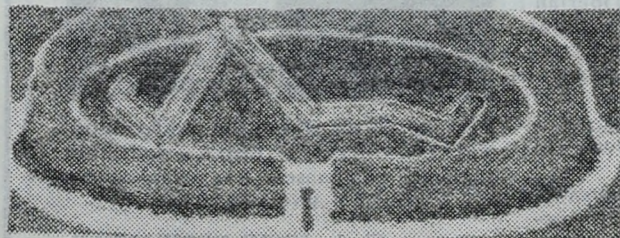
Se află în această arenă-labirint, în dublă și intersectată radiografie — piramida descătușată, piramida descătușată de material rămasă în proiectia ei spirituală: triunghiul, trinitatea și condensările ei extreme — trinomial — un profit al cuvintului, al vorbirii așezată și ea într-o triplă dispunere (Pythagora talmăcind-o ca vorbire simplă, vorbire hieroglică și vorbire simbolică (derivând din corpurile cuvintului))

Arena — scena-labirint circular, fără trasee zidite, supunând mișcarea unei continue rotiri prin spațiul dominat de semnul sever și amplitudine al triunghiului și al „pietrei de dig”, pe lângă muchii ascuțite ale celor două corpuri-prismă străjuind două intrări (sau două false ieșiri) dar nu două refugii, căci zidul segmentat al împrejurimii Labirintului (gîndirea este și ea segmentală) își întinde umbra densă ca o altă și mai puternică și mai ocultă împrejmuire. Și tocmai (atunci când ni se oferă — și fiindcă relația este servită direct pe lângă un Labirint, deci ni se pare că se oferă) două intrări — fiind vorba despre un Labirint admitem primei mișcări (asemeni actului expulzării în naștere) **sensul unic** — ajungînd în dreptul nostru cînd după teribile și cifrate rotiri în spațiul Labirintului am simți nevoia să **renunțăm**, să părăsim, „să ieșim”, două intrări nu fac decât să ne adîncească și mai mult în echivoc. „Care din cele două spărturi în împrejmuire este și cea pe care (eventual) am intrat, este și cea reală, care este mai mult decât o „poartă sau trecere falsă”, o amăgitoare șansă — vezi: Labirintul — San Vitale, Ravenna. Scurtă ezitare căci spasmele mișcării circulare — capabilă, pe alt plan, să înainteze și să se retragă — împinge în consumarea unui nou traseu și poate spre o nouă ezitare. Cele două „posibilități” își dispută emoția încifrării, alinîndu-se material dar potențîndu-se reciproc în subtilitatea „jocului”. Adevăratul Labirint este cel fără „ieșire”. Martor se impune și semnul, corpul, forma „prezentă” aflată în cadrul intrării următorului labirint circular (2.) și ei lipsit de evidente trasee, însă cu laturile triunghiurilor de piramidă (semnul din mijloc) desfăcute, posedate de insinuări, semn-paznic, de parcă **parabola legii** (Kafka) s-ar fi orientat pe o altă dimensiune, într-o parabolă a inerției circulare.

Stratificările celorlalte tablouri rupte parcă din același receptacul, celule, cărămizi, „atomi”, segmentii umplu printr-o simplă suprapunere de planuri suprafața aparent goală a Labirintului, așa cum umplem cu pași o cameră pe care o traversăm de nenumărate ori epuizînd-o, incurcînd mereu și mereu aceleași trasee așezate în timp unele peste altele, micșorîndu-se în timp cele vechi și persistînd compact ultimele, urme într-o nesfîrșită oglindire. Camera e și ea o scenă, o arenă, un templu, un Labirint. Adevărata ei construcție se înfîșoară în timp ce o traversăm a nu știu cîta oară, așa cum adevărații „înălțători” ai templului lui Solomon au fost cei trei uzurpatori, iar nu Hiram, cei trei care lăsîndu-și uneltele în mijloc — rigla de fier, pirghia și mațul — au generat mișcarea „revolta”. Fără ei templul ar fi rămas asemeni unei cochilii în care nu șuieră vîntul (deci stearpă), și atunci Labirintul ar fi fost o simplă sală de exerciții pentru abili. Ori Sorin Dumitrescu, figurînd condiția artistului ca smulgere „cître înalt”, nu s-ar multumi doar cu atât. Pictogrammele, scrierile secrete ce învăluie deseori pinzele refuză să întindă privirii suficiente și grăbite o cheie „zimțată” simplist.

Labirintul nu poate fi ispășitor, nu include izbînda decât prin fulgerare către miezul său. Mijlocul nu poate fi atins decât printr-o totală descărcare, printr-o integrare supremă în tripla semnificație... tumultul semnelor... Hipersemnele ca peceti ale Labirintului și ale „triunghiului de esență”.

PETRU ILIEȘU

În a doua jumătate a lunii martie 1980, Galerile „Helios” ale Ununii artiștilor Plastici, filiala Timișoara, au găzduit expoziția de pictură a lui Viorel Cosor, membru în Cenaclul tinerețului.

Pe Viorel Cosor nu-l despart prea mulți ani de vîrsta studenției, cea mai importantă etapă a formării sale (în cadrul Facultății de desen de la Universitatea din Timișoara), chiar dacă anumite laturi ale biografiei l-au îndepărtat intrucîtva de adevărata sa profesie, intim susținută de o reală și autentică vocație artistică.

De aceea ne pare bine că avem prilejul să salutăm acest prim mare eveniment din viața tinărului artist, eveniment, care, însă, prin valoarea și semnificația sa intrinsecă, depășește acceptuinea unui obișnuit fapt particular și marchează, pe traiectul de consecvență ascensiune a evoluției lui, un moment calitativ de evidentă plurivalență. Tocmai acest moment, prin însușirile sale, ni se pare chezașia de bun augur într-o biografie artistică ce își relevă astfel (și își rezervă) în viitor resurse certe, deloc pîndite de epuizare, deși — sau poate chiar de aceea — greu previzibile.

Mai întii, trebuie remarcat faptul că pictorul atacă cu o forță plină de siguranță două tehnici atât de îndepărtate, încît se constituie ca extreme: uleiul și cernelurile tipografice. Cu deosebire atrag atenția — la prima vedere — lucrările din cea de-a doua tehnică. Chiar dacă nu putem să nu ne arătăm rezerve față de această tehnică în sine (în ceea ce privește cîmpul și gama posibilităților ei) trebuie să menționăm deîndată în cazul lui Viorel Cosor, acuratețea lucrăturii, care jaze din această tehnică un material maleabil, conferindu-i astfel valențe de neașteptată proprietate plastică. Descoperind și apropiindu-și asemenea calități ale materiei plastice, artistul depășește impedimentele majore ale acestei tehnici noi în sine și accede la expresii plastice pure, eliberate atât de immanentismul impactului cu realul contingent, cît și de tendința diluției arbitrare a formelor pe care spiritul artei contemporane o resimte și chiar o cultivă uneori ostentativ, tendință ce nu este altceva decît reculul imploziei obiectivității lumii în spiritul creator, adică a unui substitut de metafizică într-un vacuum de metafizică.

Pictura lui Viorel Cosor nu ambiționează să restituie lucrurilor prelungirile lor metafizice și nici să umple golul de metafizică din spiritualitatea contemporană dar ceea ce izbutește liniei și nu e puțin lucru — este instaurat la un mod plastic — intelectual de a aduce experiența în trăire și trăirea în expresie. El înde (și în cele mai bune lucrări realizează) un dialog esențial între privitor și lume prin intermediul spațiului plastic, astfel organizat încît nu creează — precum spuneam mai sus — nici senzația impuținării lumii, nici sentimentul puținătății sufletești a privitorului, fapt în care ne place să găsim argumentul unei mari și nedismulate generozități a artistului.

Această latură definitorie, evidentă mai ales în lucrările executate în tehnica cernelurilor tipografice, nu este însă exclusivă doar acestora. Dacă am avea răgazul să pornim de la lucrările în ulei, după ce am depășit problemele de specificitate a tehnicii, am ajunge, în planul superior al expresiei, la concluzii similare.

Nu vrem să diminuăm nicidecum importanța de frumusețe pe care picturile în ulei o au în economia expoziției, dar fiind o tehnică mult mai familiară — deși mult mai complexă, aproape infinită în posibilități — ar fi fost mai greu s-o cuprîndem la nivelul prezențelor.

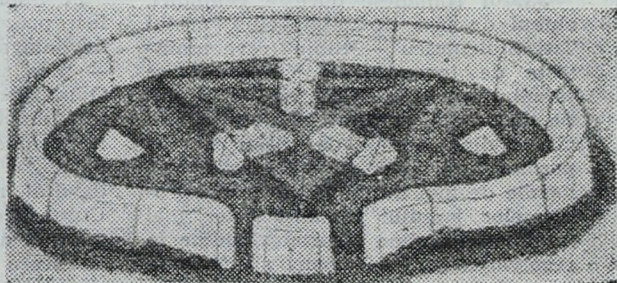
Dacă prin „Flori”, „Peisaj”, sau prin ușor suprarealistul „Vis”, aparținătoare primei tehnici (cerneluri tipografice), artistul se ridică spre expresia pură, debarasată de immanentism și diluție obiectualistă a formelor, prin tablourile în ulei, între aceleași coordonate, pictorul se pare că vrea să-și răspundă la ce înseamnă a medita despre materie prin culoare. Sensibilitatea atentă a artistului erodează perspectivele pernicioase, reduce cu tenacitate ascușiturile influențelor și obstrucțiile ce-i stau în calea emancipării nu numai față de modele tirane și titanismul lor, dar și față de uriașul noian de experiențe ale artei plastice contemporane. Reușita este îmbucurătoare: în loc de ravagiile puternicelor torente ale influențelor, au rămas doar ușoare propensiuni către tendințele cele mai notabile ale veacului.

Un al doilea aspect important este faptul că, prin modalitatea creației sale, Viorel Cosor nu acceptă nici limitele unei maniere, nici limitările tematiche, dovedind o plurivalență și o deschidere de același bun augur. Lucrările ce susțin acest punct de vedere ar fi „Pom”, dar îndeosebi „Semne” și „Amorf” (Această ultimă lucrare ar merita o abordare mult mai largă în analiză). De fapt, aceste lucrări, alături de „Compoziție” și „Poarta” — poate cele mai realizate din perspectiva arsenalului tehnic al uleiului — oferă una din cheile înțelegerii întregului edificiu al picturii lui Viorel Cosor („Orizont”, „Sosea”).

Artistul se ridică împotriva alegorismului ca împotriva unei pauperității de gîndire, penetrația non-decorativului, a non-figurativului fiind o ripostă interioară. Peste culorile esențiale — multe și neașteptate culori esențiale — planează, întîlnindu-se în planul imediatului, spectrele contururilor obiectelor și semnele ranice ale unui suflet coborît în adîncuri.

Alături de aceste gînduri — și multe altele și-ar avea locul — nu putem să nu ne arătăm nădejdea că, dacă încă nu și-a ales, formal, drumul, Viorel Cosor își va clădi aramul său, piatră cu piatră.

VIORTEL BOLDUREANU

flash

dia-ton

În fața unei săli pline — prețios cîștig față de precedentă ediție a Festivalului — timp de aproape 20 de ore, un adevărat spectacol de sunete și lumină, o adevărată sărbătoare a reținei — montajele dia-ton!

Dacă participanții, Josef Berwanger, Kovats Sandor, Munteanu Nicolae, Emilia Dan, Konrad Pfaff, Dan Strungariu, au demonstrat reale aptitudini pentru arta fotografică, majoritatea montajelor bucurîndu-se de-o bună calitate a imaginii plastice, în schimb nu toți au înțeles „virtuțile” montajului, adică necesitatea unei realizări, a selecției și organizării materiei prime (a fotogramelor) necesitatea adevărării sunetului la imagine, în scopul realizării unui tot unitar, împlinit nu numai sub aspectul formal ci și sub cel al fondului. În fața acestei cerințe, doar doi dintre participanți au reușit să se impună „veteranul” Josef Berwanger cu „Studii de lumină și culoare” și Konrad Pfaff cu „Caricaturi muzicale”.

Berwanger, a reconfirmat, dacă mai era necesar, că este posesorul nu numai a unei rașinate tehnici fotografice ci și a unei mari sensibilități. Cromatica diapozitivelor sale, evoluează de la culorile blînde, crepusculare (apusul de soare, florile sub lumina pală a nopții albe) — la culorile pure, Berwanger supunînd lumina la difracție, descompunînd-o în componentele sale. Sunetul — muzica spațială — completează în mod fericit imaginea bazată pe analogii (frunze amintînd de pășirea în zbor, firul de iarbă tîind ecranul de-a curmezișul, sugerînd nesfîrșitul, boabele de rouă de pe firul de păianjen — șirag de perle reflectînd fiecare în parte orizontal, excelentă imagine) — toate acestea avînd o atmosferă de mister, o stare de imponderabilitate.

„Caricaturile muzicale” ale lui Konrad Pfaff, au mult necesar anecdotic caricaturilor, fiind bine punctată de-o muzică inspirată. Reușite sînt diapozitivele Emiliei Dan, din cadrul montajului „Din lumea adîncurilor”. Autoarea montajului membră a cercului de speologie „Speotimis” ne concludă cu sensibilitate feminină în lumea plină de tainice frumuseți ale peșterilor. Păcat însă că fondul muzical „Cest la vie” nu se potrivea deloc cu lumea stalactitelor și stalagmitelor!

„Contraste de vacanță”, s-ar fi putut constitui într-un montaj interesant, original, dacă cei doi realizatori, Nicolae Munteanu și Konrad Pfaff ar fi găsit imagini mai semnificative, sugestive, iar „soare și flori” suferă de dulcegărie dar a pierdut și prin nereușita fondului sonor (lipsa de inteligibilitate a versurilor).

Frumoase imagini am întîlnit și la debutantul Dan Strungariu (ultimile diapozitive din „Înălțimi”, imaginile surprinse cu aparatul „de jos în sus” ori roșul amintind de tablourile Renașterii din „Adîncimi de taină”) și la Kovats Sandor, („In memoriam Leonardo da Vinci”) montaj realizat cu ocazia unei expoziții în aer liber, al studenților de la arhitectură).

MIRCEA MOLDOVAN

...Și totuși primăvara e o pacoste! E un moment în care ne alegem mai greu cite unul din amestecul de lină moale de iarnă (precum iubiții lui Sorescu) ca să trecem în amestec de iarbă și mugur și salcie și petală.

Indrăzneți deci în a crede în pronosticurile meteo, creatorii de modă s-au gândit pentru anotimpul acesta proaspăt la alte variante vestimentare pentru noi, dar puțin cam curajoase în ale „consistenței”. Rochiile par atât de „văratece” că trebuie să ai puțin curaj ca să le iei chiar și în aprilie cel curajos, deși fac familie cu jachete subțiri și ele, din același material de altfel cu... primele. Cu toate acestea, nu dispar în nici un chip accesoriile „capilare”: bonetă, tocă, voalete — alegeți!

Se pare că se încălzește, dar pantoful primește un aer mai decent (dacă poate fi folosit epitetul pentru acest obiect fără... suflet) în sensul că este mai puțin decolat, face casă bună cu un toc mai mic, acoperă călcâiul pornind din nou de la istoria lui Achille, dar lasă friu liber degetelor, veșnicele subiecte pentru admirația poezilor.

Trecând prin micile amănunte, moda rămâne o formă a suprastructurii pe care fiecare o poate vedea cu ochii proprii.

Din model în model, ca să nu sune „din floare-n floare”, fiecare poate alerga în voie cu imaginație și curaj spre a fi original, unic, dar nu în modul strident, ci în limitele gustului bun pe care nu-l avem la calitate cea mai înaltă, îl putem „aranja” ca să ne simțim bine.

Și cum vremea ba e, ba nu e... ca și timpul cu care am vrea să rămânem noi ne supunem vrînd-nevrînd și vremii și timpului și n-ar strica deloc să fim maleabili în privința aceasta, să știm că dacă e primăvară și ninge, n-o să ne punem o haină de vînt, iar dacă e vară și bate un vînt rece, n-o să ieșim într-o bluză, de dragul anotimpului, ignorînd personalitatea barometrului.

Vis-a-vis de asta (de capriciile anotimpului) ar fi mai „modern” să ne îmbrăcăm... după cum bate vîntul, decît după ce visăm noaptea, ba ar fi chiar mai igienic. STOP! N-ăș vrea să cad în boala micilor enciclopediști, ca să nu risc...!

De aceea, mai bine să mai lăsăm puțin timp să treacă, n-o să fie greu pentru a asista senini sau pasionali, la o nouă revoluție în modă despre care mai vorbeam și altă dată, la lupta puternică dintre noul Mini, și înțeleapta dimensiune a ceea ce vedem încă azi.

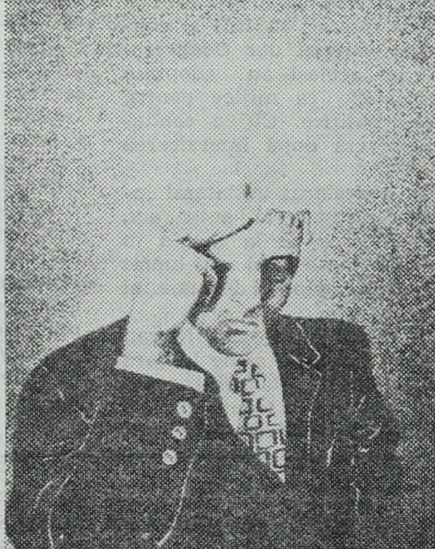
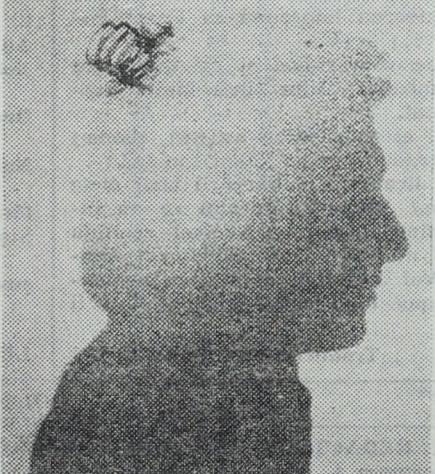
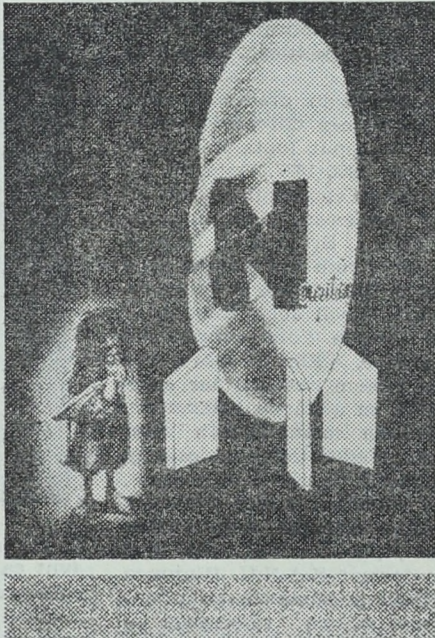
LIA LUCIA PETRIC

**prieteni
revistei**

**PROBABILITATE ȘI
ABSURD**

Probabil trăiești fără zgomot
Pentru că e prea multă liniște
în jurul tău
Probabil nu ai nimic în gînd
Pentru că dacă ai avea,
Nu ai avea ochii așa de limpezi
Probabil nu ai nimic în inimă
Pentru că dacă ai avea, ai iubi
Probabil ești singură
Pentru că nici pe tine nu te
regăsești

HORIA MEHEȘ

Desenele satirice din acest număr aparținînd artistului plastic ȘTEFAN POPA, fac parte din ultima sa expoziție, deschisă în această primăvară la Casa tineretului și la Facultatea de mecanică, al cărui proaspăt absolvent este. Credem că alte comentarii sînt de prisos...

mult zgomot...

Zarva produsă în lumea balonului rotund de ultima carte a lui Marius Popescu, „Cazul Dobrin” precum și epitețele atribuite m-a făcut să o consider și eu ca atare. Din păcate, după lecturarea ei datele problemei s-au modificat pe ici, pe colo, deoarece fără a ieși deloc din schema clasică a construcțiilor sale (adică Marius Popescu despre Dobrin, Dobrin despre Dobrin, jucătorii și antrenorii despre Dobrin, Adrian Păunescu și ceilalți cronicari despre Dobrin) autorul nu reușește decît să sacrifice pe de-a întregul cea mai bună perioadă a fotbalului românesc, aruncînd-o pur și simplu sub cramioanele lui Dobrin. Cartea mai conține și un interogatoriu pe care M.P. i-l ia (ca să nu scriu smulge) lui Angelo Niculescu. Bine, cel puțin, că acesta din urmă a știut să întrerupă la timp acel... nu, în nici un caz nu-l putem numi dialog.

Sigur că acest punct de vedere va contraria pe mulți. El poate fi acceptat sau combătut, pentru că, personal nu am absolut nimic de împărțit cu Dobrin. Dimpotrivă, îl consider și eu marele produs al fotbalului nostru, alături de Lucescu, Dembrovski sau Dinu, ca să-i amintesc doar pe cîțiva dintre cei despre care am oricînd numai cuvinte bune. Iată de ce Dobrin ar fi avut nevoie în finalul unei prodigioase cariere de o carte care să-l illustreze pe el însuși, așa cum a fost, cu calitățile și lipsurile sale, cu bucuriile și neazurile sale, nicidecum de „Cazul Dobrin”, o însăilătură menită să trezească vechi patimi și, cine știe, să plătească unele polițe, după ce mai întîi are grijă să umbrească punct cu punct anumite personalități din fotbalul românesc.

Este adevărat că Dobrin a făcut multe servicii colorilor naționale (cînd și cîit a jucat). S-ar putea să fi fost absolut nedreptățit în Mexic, luîndu-se poate unica ocazie a vieții sale de a juca în turneul final al unui campionat mondial. Am spus că s-ar putea, și cartea nu mă poate contrazice. Pe de o parte, Dobrin, rînit în orgoliul propriu, eschivează atingerea „râniilor”. Pe de altă parte, nici maniera cu totul inchizitorială în care M.P. discută cu Angelo Niculescu nu aduce vreo lumină clară în elucidarea dilemei. Și cam atît. Dar dacă autorul ar fi intenționat să ajungă la adevăr, ar fi mers mai departe. L-ar fi abordat pe Necula Răducanu, implicat și el în problemă, pe Mircea Lucescu, capitanul echipei. Sau poate pe Eugen Barbu, cel mereu bine informat. Din păcate, autorul s-a mulțumit cu tratarea singurelor pagini care ar fi putut fi interesante ale cărții într-o manieră à laCașavencu, și asta exact în perioada cînd noi avem mai mult ca oricînd nevoie de certitudini, nu de indoieli. Iată de ce, cartea lui Marius Popescu mi s-a părut a fi doar o infimă pîrticică din ceea ce ar fi trebuit eventual să fie o carte despre Dobrin.

Acum, Dobrin a fost din nou cooptat în lotul național. Depinde nu mai de el felul în care vor evolua lucrurile în continuare, deși personal mă indoiesc de prezența lui (în ipoteza că ne vom califica pentru turneul final) în Spania, pe de-o parte din motive obiective datorate vîrstei, pe de altă — și aici e buba — pentru că obiceiul de-a vorbi una și a face alta este pur și simplu împămîntenit la conducerea naționalei. Cu cine să lege Dobrin, jocul, dacă echipa este schimbată de la un meci la altul? Cine e de vină că Sandu Mircea a fost pur și simplu ignorat pînă la meciul cu R.D.G.-ul? Dobrin are nevoie de valori certe în jurul său, nicidecum de diletanți care joacă zece minute pentru a colecționa o prezență în națională. Iar aceste valori nu pot apare decît într-o echipă încheată și îndelung rodată, nu schimbată peste noapte. Dobrin are nevoie și de Dinu. Este deci profund regretabil faptul că tributara unor atitudini păgubitoare, echipa națională seamănă din ce în ce mai mult cu o agenție de turism, care între două cantonamente pregătește jucători pentru excursii în străinătate. Cit despre Cernăianu și Stănculescu, doar două cuvinte: să plece!

MIHAI JUNEĂ

ZIMBABWE, TĂRÎM MINUNAT

ZIMBABWE, TĂRÎM MINUNAT

O, Zimbabwe, cetate de piatră!

Tărîm minunat.

Oamenii au luptat
pentru libertate,
pentru progres.

Oamenii au mîrt.
Unii au trăit în sărăcie,
alții au murit înfomețați.

Bravi, oamenii au luptat.

Azi, Zimbabwe e liber.

Noi luptăm,

te cîntăm libertate!

Mulțumită tovarășului Ceaușescu

Zimbabwe este liber.

Mulțumită tovarășului Nyerere

ZANU a cîștigat.

Mulțumită tovarășului Samora

Machel

poporul zimbabwe trăiește în pace.

Frați! Fete! Băieți!

Cîntați! Cîntați!

Bucurie fără lacrimi în Zimbabwe.

Cîntați!

Zimbabwe! Zimbabwe!

Tărîm minunat.

Ieri Rhodesia,

acum liber.

Te numești Zimbabwe,

cetatea de piatră.

NEVER KURIMAHUFAMBA

IMN LIBERTĂȚII

Pe cîmpii necuprinse
zac eroii, somn neîntrerupt.

Sînt seva pămîntului,

neștiuți, neuitați.

Uciși, s-au pierdut;

pămîntul este rob.

Prin noi învie,

recîștigă totul.

Trădătorul rămîne

picătură în minia furtunii.

Nu vă uităm eroi,

Nehanda, Kaguvi, Chaminuka.

Demult, sfîdînd moartea,

ași vestit un miine minuat.

Nu uităm Sinoia, frontul.

Au murit pentru a naște

patria Zimbabwe.

Victoria este tributul plătit

de singele lor.

Sîntem mindri de ei.

Demne jertfe

pentru viața nouă,

pămîntul liber

al celor rămași.

Somn lin, tovarăși

Takawira, Tongogara, Chitepo.

Odihnă liniștită, călăuzitori.

Hotărîrea, curajul nostru

rămîn legendare.

Laudă vouă eroi,

apărători ai revoluției.

Iubirea

venerează mormintele voastre.

OPRESIUNE

Strămoșii trăiau într-un ținut
de incîntătoare ritmuri ancestrale.

Nu știau că alții, de pe o insulă

oarecare

voiau să-i schimbe viața.

Au venit însetați de bogății,

profanatori, minaiți de poftă,

îarboritorii

pămîntului nostru.

Oroare graznică.

Nu puteam îndura

fruda zilnică, cîștigul de nimic.

Schimbați în unelte, dăm totul pentru

puțin.

Negru! Cum să scăpăm de acest

stigmat?

Sclavi, oprimați, fără drepturi,

forturați în lagăre.

Cu pierdute drepturi moștenite.

Trîști.

În strălucirea soarelui

era întuneric.

Mulți, conduși de puțin.

Robiți, umiliți,

muream o mie de morți.

Ocroțiți de unelte,

uriți de recoltele culesse.

MACH MUCHAPERĂ MABHUNU

CONSILIUL DE CONDUCERE :

FRANCISC ALBERT, PETRU ANDEA, VIOREL
B. LDUREANU, TEODOR BULZA, GHEORGHE
CRIȘAN, LIVIU CRIȘAN, GEORGE DINU, MILOȘ
GEORGEVICI, MIHAIL GLAJA, NICOLAE
LENGHER, ION NEAȚA, LUCIAN NEGRUȚIU,
VALERIU PANASIU, MARCEL SAMANȚA, ALE-
XANDRU VAJDA, VALENTIN VIȘAN.

calea independenței - 18 Aprilie 1980

CUVÎNTUL LUI NYABARAI NGATIRWE, PREȘEDINTELE ORGANIZAȚIEI STUDENȚILOR DIN ZIMBABWE, CENTRUL UNIVERSITAR TIMIȘOARA, CU OCAZIA SPECTACOLULUI OMAGIAL DEDICAT PROCLAMĂRII INDEPENDENȚEI STATULUI ZIMBABWE

Dragi tovarăși,
Vă transmitem salutul poporului Zim-
babwe și al Partidului Z.A.N.U.

Ne-am întîlnit pentru a sărbători pen-
tru prima dată în istoria Zimbabwe pri-
ma zi de adevărată independență pe care
am realizat-o în Zimbabwe. Tovarăși,
doresc să vă vorbesc de această dată nu
cu sentimente de amestecată bucurie și
tristete, ci cu sentimente de mare bucu-
rie pentru victoria obținută împotriva

imperialismului și colonialismului, prin
marile eforturi și sacrificii ale Uniunii
Naționale Africane Zimbabwe împreună
cu masele muncitoare din Zimbabwe, u-
nite în luptă armată aspră, grea și sin-
geroasă pe care am dus-o pînă la sfîrșit.
În 1890 pentru istoria țării noastre,
Zimbabwe, a început un capitol tragic
datorită venirii expansionistilor britanici.
În acel an, în septembrie, primul grup de
coloniști a sosit și s-a stabilit la Fort
Salisbury. A fost începutul unei lungi
perioade de teroare politică, de segre-
gare și exploatare.

Conducătorii noștri au protestat, dar
regina Victoria nu le-a dat atenție. În
cele din urmă a început lupta împotriva
expansionistilor în 1896-1897. Datorită in-
feriorității armelor, strămoșii noștri au
fost înfrinți și masacrați. Apoi, în sep-
tembrie 1923 Marea Britanie a anexat
Rhodesia de sud, cum era denumit pe
atunci Zimbabwe, după numele conducă-
torului colonizării, Cecil John Rhodes.

S-au format cîteva organizații ale
populației băștinașe. Ele încercau să
arate că și noi sîntem oameni, dar colo-
nialiștii nu voiau să audă de colaborare.
În 1953 minoritatea colonialistă a votat
pentru crearea Federației Rhodesia și
Nyasaland (Rhodesia de Nord în prezent,
Zambia și Nyasaland, acum Malawi).
Partide reformiste succesive s-au format
în anii cincizeci, pînă în 1963, cînd la 8
August, a fost format Z.A.N.U. (Uniunea
Națională Africană Zimbabwe) cu inten-
ția de a înlocui politica reformistă cu
luptă directă împotriva dușmanului.

Z.A.N.U. a fost interzis în 1964 și con-
ducătorii au fost arestați dar Congresul
de la Gewela din același an adoptase
deja „lupta armată” ca mijloc pentru
cucerirea puterii politice. Cîțiva con-
ducători au părăsit țara după interzicerea
partidului.

În 1965, Smith a declarat unilateral in-
dependența și ca răspuns la acest act,
noi am lansat ofensiva de la Sinoia în
aprilie 1966. Cei șapte eroi au luptat
pînă la ultimul, provocînd dușmanului
mari pierderi.

Pînă în 1972 principalele sarcini erau
de-a aduce și de-a ascunde arme în țară
și de-a mobiliza masele. Războiul a în-
ceput prin deschiderea frontului de
Nord-Est. În 1974, războiul devenite atît

de intens încît imperialiștii au trebuit
să-și schimbe tactica, ei și l-au recrutat
pe președintele de atunci al Z.A.N.U.,
trădătorul Ndbawingi Sithole cu inten-
ția de a distruge partidul. La 7 decem-
brie 1974, conducătorii Z.A.N.U. au fost
eliberați, dar au fost forțați să semneze
Declarația Uniunii de la Lusaka prin
care toate partidele politice urmau să
facă parte din U.A.N.C. (Consiliul Na-
țional African Unit) condus de episcopul
Muzorewa.

Postul președinte al Z.A.N.U. Cde
Chitepo și tovarășul Robert Mugabe, pe
atunci secretar general al partidului, au
denunțat pactul și la 18 martie 1975, im-
perialiștii l-au asasinat pe Președintele
Chitepo. Conducătorii noștri care nu
erau în țară au fost arestați pentru a
opri războiul, dar acesta s-a intensificat.
La sfîrșitul lui 1976 imperialiștii au in-
vitat toate partidele politice la Conferin-
ța de la Geneva. Conferința a fost un
eșec. În 1977 la întîlnirea istorică de la
Chimoio, tovarășul Robert G. Mugabe a
fost ales președintele Z.A.N.U. La sfîrșit-
ul anului 1977, anul războiului poporu-
lui, teritoriile operaționale au cuprins și
pozițiile fortificate ale inamicului. Um-
tali, al treilea oraș ca mărime al țării, a
devenit pustiu în urma repetatelor asal-
turi și la sfîrșitul anului, războiul a a-
juns la Salisbury unde au fost distruse
rezervoarele de petrol.

Smith care a spus că nu va admite în
timpul vieții sale ca majoritatea să con-
ducă a simțit impactul cu războiul. De
aceea și-a invitat marionetele Muzorewa,
Sithole, Chiran și Chikerema să nego-
cieze un acord intern; acesta a fost un
eșec.

Imperialiștii au preîntîmpinat victoria
militară de răsunet a partidului Z.A.N.U.
prin invitarea tuturor partidelor politice
la Conferința de la Lancaster House.

Conferința care a durat peste trei luni a
avut ca rezultat încetarea focului și pro-
gramarea de alegeri. În aceste alegeri
poporul și-a exprimat aversiunea față de
marionete și a demonstrat imperialiștilor
că Z.A.N.U. este partidul poporului.

Președintele partidului Z.A.N.U. spune:
„Am luptat împreună ca Front Patriotic
și vom governa împreună ca Front Pa-
triotic” (...)

Acum ne vom ridica și privind către
patria Zimbabwe, vom cînta imnul nos-
tru național.

Cîntecul este în limba noastră, shona;
dar iată traducerea în limba română:

**Mi-am dedicat viața eliberării țării mele
Zimbabwe./ Vreau să termin ce au în-
ceput strămoșii mei./ Nu voi renunța
pînă cînd nu va fi cucerit întregul Zim-
babwe./ Voi dormi în munți sau pe ma-
luri de ape/ Pînă cînd Zimbabwe va fi
liber.**

Traduceri : C. VASILESCU

FOCUL REVOLUȚIEI

Sinoia vestește,

indeamnă la arme.

Asuprirea e crudă,

s-a săturat poporul.

Trebuia o știință.

Poporul răspunde chemării Sinoia, en

chemării ZANU poporul spune — da!

Știința se aprinde.

Cîmpiile sînt cuprinse de foc năvalnic.

O furtună neașteptată, vremea

amenință să stingă focul.

Puternic, focul arde mereu.

Furtuna nu-l stinge.

Peste timp

focul revoluționar arde.

Fără să știe, furtuna a întezit flăcările.

Focul a continuat amenințator,

cu furie.

Înălțimi fără seamăn am atins

la Paris, Washington, Londra.

Bătrînul imperiu nu mai văzuse

așa vîlvătaie.

Infrînt,

lașul începe alt joc de păcăleli.

Dar focul arde, te invață, doare,

Nimeni nu mai poate fi înșelat.

MAO MAGAMBA

LUPTĂ, ZIMBABWE

Înainte de venirea lor,

trăim în pace,

liberi, demni

stăpîni pămîntului nostru.

Istoria ne spune

cum toate s-au schimbat.

Nu era dramă,

dar au venit toate :

necazuri și moarte și griji.

La începutul luptei

am fost neștiutori.

Fapte memorabile,

oameni curajoși,

nu am izbîndit.

Consecințele urmează.

Robirea omului și a pămîntului.

Noua societate,

adaptarea,

viitor prezis de Nehanda.

În limba modernă

„focul revoltei”.

Crud, provocator,

dușmanul ucide,

dar este lovit dureros.

Mulți au fugit.

Încetători, noi am luptat.

Victoria de la Londra este

victoria noastră din Zimbabwe

cu lașii acunștri prin birouri.

TAPERĂ CHIMEDZA

NEHANDA NYAKASIKANA

Ah! Nehanda Nyakasikana

Cît va mai trebuie să suferim?

Copii tăi cu corpurile supte zac pe

marginea drumului,

Nehanda... Nehanda... Nehanda.

Nu vezi? Sîntem bolnavi, încătușați

de lacrimile noastre. Bătrîni noștri

înțelepți

sînt neștiutori pentru ei. Bătrîni

noștri au

nopti de veghe și zile zbuciumate

pe pămîntul ce ni l-ai lăsat nouă

Ah! Nehanda... Nehanda... Nehanda.

Vino să răcorești piepturile încinse

ale fiilor tăi!

Vino și ne ajută, dragă Nehanda

să nu mai fie oamenii fără simțire,

să izgonim străinii aceștia fără simțire,

să izgonim străinii aceștia fără simțire,

Ei folosesc dreptul pămîntului nostru.

Ah! Nehanda... Nehanda... Nehanda.

Noi iubim, cîntăm și laudăm numele

tău :

Dragă Nehanda, vino, vino, vino

Nehanda!

Nehada! Copiii tăi sînt omorîți pe

pămîntul

lăsat lor. Ei sînt omorîți fără vină.

Singele nostru inundă pămîntul

ce ni l-ai dat și

șuvoiul crește mereu. Suferința este

pretutîndeni.

LUCHYBOY BUDZIMUNDIRINGE

COLECTIVUL DE REDACȚIE :

IOAN BACĂLETE (redactor principal), DANIEL
BUMB, GHEORGHE CRIȘAN (redactor șef), MI-
HAI JUNEĂ, CONSTANTIN MARASCU, IOAN
MORAR, NICOLAE OANA, LIA PETRIC, ȘTEFAN
POPA, MARCEL SAMANȚA, (redactor șef ad-
junct), GHEORGHE SECHEȘAN, RADU TODO-
RAN, DANIEL VIGHI, VALENTIN VIȘAN (re-
dactor șef adjunct). Fotografii de IOSIF BER-
WANGER, MICHAEL KOZAR.

FORUM STUDENȚESC, ADRESA REDACȚIEI:
Complexul studențesc, căminul 15, camera 1, tele-
fon 16945, sau Casa de cultură a studenților, bv.
Tinereții nr. 9, camera 03, telefon 14907. Ședin-
țele de redacție, luni și joi, ora 20,30 la Casa de
cultură a studenților.